

V Bruseli 19. septembra 2025
(OR. en)

12680/25

PARLNAT 107
PARLNAT

SPRIEVODNÁ POZNÁMKA

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	8. septembra 2025
Komu:	Thérèse BLANCHETOVÁ, generálna tajomníčka Rady Európskej únie
Predmet:	SPRÁVA KOMISIE VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2024 O UPLATŇOVANÍ ZÁSAD SUBSIDIARITY A PROPORCIONALITY A O VZŤAHOCH S NÁRODNÝMI PARLAMENTMI

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2025) 473 final.

Príloha: COM(2025) 473 final

V Bruseli 8. 9. 2025
COM(2025) 473 final

SPRÁVA KOMISIE

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2024

**O UPLATŇOVANÍ ZÁSAD SUBSIDIARITY A PROPORCIONALITY
A O VZŤAHOCH S NÁRODNÝMI PARLAMENTMI**

VÝROČNÁ SPRÁVA ZA ROK 2024

O UPLATŇOVANÍ ZÁSAD SUBSIDIARITY A PROPORCIONALITY A O VZŤAHOCH S NÁRODNÝMI PARLAMENTMI

1. Úvod

Toto je 32. správa o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality predložená na základe článku 9 protokolu o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality (ďalej len „protokol č. 2“). Od roku 2018 sa správa takisto vzťahuje na vzťahy Komisie s národnými parlamentmi, ktoré zohrávajú kľúčovú úlohu pri uplatňovaní týchto zásad.

S príspevkami od Európskeho parlamentu, Rady a Európskeho výboru regiónov sa v tejto správe hodnotí vývoj v uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality a vo vzťahoch Komisie s národnými parlamentmi v roku 2024. Sú v nej tiež predstavené niektoré trendy pozorované počas prvého funkčného obdobia predsedníčky von der Leyenovej v rokoch 2019 – 2024.

Rok 2024 bol 15. rokom uplatňovania Lisabonskej zmluvy, ktorou sa zaviedla vyššia úroveň parlamentnej kontroly a demokratickej zodpovednosti v EÚ. Národné parlamenty v priebehu rokov využívali postup kontroly dodržiavania zásady subsidiarity v rôznych rozsahoch a Komisia ho v čo najväčšej možnej miere prispôbila tak, aby bol flexibilnejší. Národné parlamenty požadovali ďalšie zmeny¹, ktoré by si čiastočne vyžadovali zmenu zmluvy. Postup kontroly dodržiavania zásady subsidiarity dopĺňa politický dialóg, ktorý bol zavedený už v roku 2006. Spolu tvoria rámec tvorby politík EÚ a zabezpečujú, aby boli hlasy národných parlamentov riadne vypočuté na úrovni EÚ.

Pokiaľ ide o všeobecné trendy, počet stanovísk národných parlamentov sa v posledných rokoch znížil², kým význam politického dialógu s Komisiou pre národné parlamenty stúpol v tom zmysle, že mnohé z nich prejavujú čoraz väčší záujem o zapojenie sa do rozhodovacieho procesu EÚ v skoršej fáze³. Komisia opakovane uviedla⁴, že je pripravená ďalej posilňovať vzájomne prospešný dialóg s národnými parlamentmi prostredníctvom etablovaných komunikačných kanálov a spolupráce. Národné parlamenty vyzvala, aby pokračovali v rozvoji a vo využívaní

¹ Pokiaľ ide o úvahy národných parlamentov o vlastnej úlohe pri tvorbe politík EÚ a reforme postupu kontroly dodržiavania zásady subsidiarity a politického dialógu, pozri ako nedávny príklad závery pracovnej skupiny COSAC z roku 2022 o úlohe národných parlamentov v EÚ (https://ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/082d290881a511e50181aac72ddd0080/Conclusions_Cosac_working_group_role_of NP in the EU_June2022_ENVFinale.pdf). Hlavné žiadosti boli zopakované na LXXII. plenárnej schôdzi konferencie COSAC v Budapešti v októbri 2024, keď národné parlamenty uvažovali o 15 rokoch skúseností so svojimi činnosťami podľa Lisabonskej zmluvy (<https://ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a892fab4390192fbf3bf710003/Minutes+of+the+LXXII+COSAC+-+Budapest+-+28-29+October+2024.pdf>).

² Pozri štatistiky v oddiele 3.1.

³ Pozri vyhlásenie národných parlamentov, ktoré je súčasťou príspevku prijatého na LXXII. Konferencii parlamentných výborov pre záležitosti Únie (COSAC), bod 14, že „dokázali, že sú aktívnymi hráčmi pri *ex ante* kontrole politík EÚ a ovplyvňovaní návrhov právnych predpisov EÚ prostredníctvom politického dialógu a kontrol subsidiarity podľa protokolov č. 1 a č. 2 Lisabonskej zmluvy“ (<https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a8930500d90193061c58d60005/LXXII+COSAC+Conclusions+EN.pdf>).

⁴ Pozri odpoveď Komisie na príspevok prijatý na LXVIII. plenárnej schôdzi Konferencie parlamentných výborov pre záležitosti Únie (COSAC) v Prahe, 13. – 15. novembra 2022 (<https://ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a89541775f0195474fb16e0031/Commission+reply+to+the+LXXII+COSAC+Contribution.pdf>), a na príspevok prijatý na LXXII. plenárnej schôdzi konferencie COSAC v októbri 2024 (<https://ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a89541775f0195474fb16e0031/Commission+reply+to+the+LXXII+COSAC+Contribution.pdf>).

plného potenciálu už zavedených nástrojov s cieľom posilniť našu demokratickú odolnosť a účinne riešiť kľúčové strategické politické a inštitucionálne výzvy.

Rok 2024 bol prechodným rokom medzi dvoma funkčnými obdobiami Komisie. To malo vplyv na intenzitu kontrol dodržiavania zásady subsidiarity zo strany národných parlamentov a na ich politický dialóg s Komisiou. Počas prechodných rokov zvyčajne klesá počet stanovísk, odôvodnených stanovísk, návštev a schôdzí s členmi Komisie, ako aj účasť členov Komisie na medziparlamentných podujatiach. To platí aj pre rok 2024, hoci nie natolko ako v predchádzajúcom prechodnom roku 2019. Komisii bolo doručených 252 stanovísk, pričom 14 z nich boli odôvodnené stanoviská.

2. UPLATŇOVANIE ZÁSAD SUBSIDIARITY A PROPORCIONALITY INŠTITÚCIAMI

2.1. KOMISIA

Vykonávanie záväzkov týkajúcich sa lepšej právnej regulácie

Komplexný systém Komisie pre lepšiu právnu reguláciu, ktorý Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj zaraďuje na najvyššiu úroveň⁵, vychádza z usmernení a súboru nástrojov prijatých v roku 2021⁶. V júli 2023 bol ďalej aktualizovaný zavedením novej kontroly konkurencieschopnosti ako povinnej prílohy k posúdeniam vplyvu⁷.

Podobne ako v predchádzajúcich dvoch rokoch Komisia dosiahla pozitívny výsledok pri uplatňovaní svojej zásady rovnováhy záťaže, ktorou sa kompenzuje všetka nová administratívna záťaž pre podniky a občanov znížením existujúcej záťaže v tej istej oblasti politiky. Okrem toho sledovala a posilnila svoj cieľ obmedziť administratívnu záťaž aspoň o 25 – 35 %⁸, ako bolo oznámené v pracovnom programe Komisie na rok 2024, a to bez toho, aby boli ohrozené súvisiace politické ciele.

Príspevok k zjednodušeniu a zníženiu záťaže prostredníctvom platformy Fit for Future

Platforma Fit for Future⁹ – skupina odborníkov na vysokej úrovni, ktorá pomáha Komisii zjednodušiť právne predpisy EÚ a znížiť súvisiacu zbytočnú regulačnú záťaž – prijala v roku 2024

⁵ [Výhľad regulačnej politiky OECD na rok 2021 | en | OECD](#).

⁶ [Lepšia právna regulácia: usmernenia a súbor nástrojov \(europa.eu\)](#); pozri aj oznámenie COM(2021) 219 final o lepšej právnej regulácii.

⁷ Ako bolo ohlásené v oznámeniach Komisie o dlhodobej konkurencieschopnosti EÚ a o pomoci malým a stredným podnikom (tzv. balík pomoci pre MSP): COM(2023) 168 final a COM(2023) 535 final.

⁸ [Pracovný program Komisie na rok 2024](#); aktuálnym cieľom je zníženie celkovej administratívnej záťaže aspoň o 25 % a v prípade malých a stredných podnikov aspoň o 35 %.

⁹ Platforma Fit for Future využíva odborné znalosti a skúsenosti národných, regionálnych a miestnych úrovní riadenia a zainteresovaných strán. Zahŕňa dve skupiny: skupinu vládnych inštitúcií (zástupcovia z národných, regionálnych a miestnych orgánov zo všetkých členských štátov EÚ a z Európskeho výboru regiónov) a skupinu zainteresovaných strán (odborníci v oblasti lepšej právnej regulácie, ktorí zastupujú podniky a mimovládne organizácie, plus Európsky hospodársky a sociálny výbor). Pozri https://commission.europa.eu/law/law-making-process/evaluating-and-improving-existing-laws/refit-making-eu-law-simpler-less-costly-and-future-proof/fit-future-platform-f4f_sk.

osem stanovísk¹⁰. Niektoré z nich boli vydané včas v kontexte racionalizácie požiadaviek na podávanie správ o automatizovanom vykazovaní informácií o udržateľnosti, opatrení a metodike na zabránenie hromadeniu zbytočných povinností súvisiacich s podávaním správ a nariadenia o zverejňovaní informácií o udržateľnosti v sektore finančných služieb. Napríklad: dve stanoviská slúžili ako podklad pre prebiehajúce hodnotenia fondov EÚ vykonávané Komisiou¹¹, ďalšie stanovisko bolo zamerané na hodnotenie politiky¹² a dve stanoviská sa týkali produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby¹³. V mnohých z týchto stanovísk boli predložené nápady na zjednodušenie a zníženie záťaže aj na miestnej a regionálnej úrovni.

Sieť Európskeho výboru regiónov RegHub¹⁴ prispela k práci platformy Fit for Future na stanoviskách k fondom EÚ.

Posúdenia vplyvu

Komisia analyzuje dodržiavanie zásad subsidiarity a proporcionality vo svojich posúdeniach vplyvu vypracovaných na účely politicky citlivých a dôležitých politických a legislatívnych návrhov. Podľa výskumnej služby Európskeho parlamentu¹⁵ sa priemerná kvalita tohto rozmeru v posúdeniach vplyvu stále zlepšuje. Tieto posúdenia podliehajú nezávislej kontrole kvality zo strany výboru pre kontrolu regulácie¹⁶, ktorý v roku 2024 skontroloval tri posúdenia vplyvu.

Pri posudzovaní dodržiavania zásad subsidiarity a proporcionality majú osobitný význam cezhraničné aspekty, ako sa zdôrazňuje napríklad v posúdení vplyvu návrhu smernice o harmonizovaných riečnych informačných službách (RIS) na vnútrozemských vodných cestách v Spoločenstve¹⁷. Dôvody verejnej intervencie na úrovni EÚ prostredníctvom smernice o RIS vychádzajú z cezhraničnej, resp. medzinárodnej povahy odvetvia vnútrozemskej vodnej dopravy. Vyše 75 % vnútrozemskej plavby v EÚ tvorí cezhraničná doprava. Na posilnenie jednotného trhu sú potrebné koordinované kroky EÚ. Vďaka tomu by sa predišlo fragmentácii medzi rôznymi vnútroštátnymi prístupmi k vykonávaniu RIS.

Hodnotenia a kontroly vhodnosti

¹⁰ S týmito názvami: 1. Automatizované vykazovanie informácií o udržateľnosti; 2. Opatrenia/metodika na zabránenie hromadeniu zbytočných povinností súvisiacich s podávaním správ; 3. Zverejňovanie informácií o udržateľnosti v sektore finančných služieb; 4. Hodnotenie nekalých obchodných praktík vo vzťahoch medzi podnikmi v poľnohospodárskom a potravinovom dodávateľskom reťazci; 5. Hodnotenie Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+); 6. Hodnotenie Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Fondu na spravodlivú transformáciu; 7. QR kódy na výrobkoch; 8. Ekologická poľnohospodárska výroba a označovanie produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby.

¹¹ Európsky sociálny fond plus a Európsky fond regionálneho rozvoja, Kohézny fond a Fond na spravodlivú transformáciu.

¹² Nekalé obchodné praktiky vo vzťahoch medzi podnikmi v poľnohospodárskom a potravinovom dodávateľskom reťazci.

¹³ QR kódy a ekologická poľnohospodárska výroba a označovanie produktov ekologickej poľnohospodárskej výroby.

¹⁴ RegHub je sieť miestnych a regionálnych samospráv, ktorej cieľom je zhromažďovať skúsenosti s vykonávaním politiky EÚ prostredníctvom konzultácií s aktérmi na miestnej úrovni: <https://portal.cor.europa.eu/reghub/Pages/default.aspx>. Viac informácií o práci siete RegHub získate v oddiele 2.4.

¹⁵ EPRS – štúdia výskumnej služby Európskeho parlamentu (február 2025) [Quality analysis of European Commission impact assessments \(Analýza kvality posúdení vplyvu vykonávaných Európskou komisiou\) | Think Tank | Európsky parlament](#).

¹⁶ https://commission.europa.eu/law/law-making-process/regulatory-scrutiny-board_sk.

¹⁷ COM(2024) 33 final. Tento návrh vyvolal odôvodnené stanovisko švédskeho *Riksdag*, ktoré sa rozoberá v tejto správe v oddiele 3.2.

Zásady subsidiarity a proporcionality sa uplatňujú aj ako kľúčové hľadiská pre hodnotenia a kontroly vhodnosti, pri ktorých sa posudzuje, či opatrenia na úrovni EÚ prinášajú očakávané výsledky, pokiaľ ide o efektívnosť, účinnosť, súdržnosť, relevantnosť a pridanú hodnotu EÚ. Hodnotenia okrem toho pomáhajú posúdiť, či sú kroky EÚ aj naďalej v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality.

Výbor pre kontrolu regulácie v roku 2024 skontroloval 17 hlavných hodnotení a dve kontroly vhodnosti.

V hodnotení Vesmírneho programu EÚ a výkonnosti Agentúry Európskej únie pre vesmírny program¹⁸ sa napr. zdôrazňuje, že vesmírne záležitosti si vyžadujú vysokú úroveň investícií na dosiahnutie výsledkov a prinášajú nutnú nezávislosť Európy; jediná krajina nedokáže dosiahnuť významné výsledky sama ani si nemôže dovoliť veľký vesmírny program. Rozmer a zložitosť programov si vyžaduje vykonávanie na úrovni EÚ, keďže neexistuje žiadna vhodná alternatíva na zabezpečenie primeranej návratnosti investícií.

V tejto súvislosti z hodnotenia Európskej agentúry pre pohraničnú a pobrežnú stráž (Frontex)¹⁹ vyplynulo, že sa dosiahol cieľ politiky EÚ v oblasti riadenia vonkajších hraníc – konkrétne navrhnutie a vykonávanie európskeho integrovaného riadenia hraníc na vnútroštátnej úrovni a na úrovni EÚ, čo je nevyhnutným dôsledkom voľného pohybu osôb v rámci Únie. Agentúra Frontex pomáha členským štátom pri vykonávaní účinného riadenia hraníc. Jej mandát bol navrhnutý v rámci spoločnej zodpovednosti, pričom úlohy agentúry Frontex sú zamerané na zabezpečenie podpory členských štátov pri účinnom riadení vonkajších hraníc a návratov. Agentúra Frontex prináša členským štátom pridanú hodnotu EÚ tým, že poskytuje dodatočný personál a vybavenie, ako aj tým, že koordinuje spoločné operácie a iné operačné činnosti, ktoré by členské štáty nedokázali dosiahnuť samostatne.

2.2. EURÓPSKY PARLAMENT²⁰

V roku 2024 dostal Európsky parlament 152 podaní od národných parlamentov na základe protokolu č. 2. Z nich bolo 14 odôvodnených stanovísk a 136 boli iné príspevky, ktoré nevyvolali obavy v súvislosti so subsidiaritou. Na porovnanie v roku 2023 dostal 294 podaní, z ktorých bolo 22 odôvodnených stanovísk.

Po tom, ako sa Európskemu parlamentu doručia podania od národných parlamentov, zasielajú sa príslušnému výboru (príslušným výborom) v súlade s rokovacím poriadkom Európskeho parlamentu²¹. Pán Gilles Lebreton (skupina Identita a demokracia/FR) bol stálym spravodajcom pre subsidiaritu vo Výbore pre právne veci (JURI) v prvom polroku 2024 a v druhom polroku 2024 túto funkciu zastával pán Ton Diepeveen (skupina Patrioti pre Európu/NL). Odôvodnené stanoviská, ktoré výbor dostal a potvrdil ako také, sa zaraďujú pre informáciu do programu najbližšej schôdze Výboru pre právne veci. Tento výbor takisto prispieva k polročným správam Konferencie parlamentných výborov pre záležitosti Únie z parlamentov Európskej únie (COSAC) o otázkach týkajúcich sa subsidiarity a proporcionality.

¹⁸ SWD(2024) 173 final.

¹⁹ SWD(2024) 75 final.

²⁰ Oddiely 2.2 až 2.4 tejto správy vychádzajú z príspevkov príslušných inštitúcií a orgánov EÚ.

²¹ Podľa článku 43 rokovacieho poriadku, ak národný parlament zašle odôvodnené stanovisko predsedovi/predsiedníčke Európskeho parlamentu, prideli sa gestorskému výboru a postúpi sa na vedomie Výboru pre právne veci (JURI), ktorý je zodpovedný za dodržiavanie zásady subsidiarity.

Výskumná služba Európskeho parlamentu naďalej pomáhala poslancom a výborom Európskeho parlamentu pri začleňovaní úvah o subsidiarite a proporcionality do jeho práce²²:

- systematickou kontrolou aspektov subsidiarity a proporcionality v posúdeniach vplyvu vykonaných Komisiou a upriamovaním pozornosti na prípadné vyjadrené obavy, najmä národnými parlamentmi a Výborom regiónov,
- zabezpečením toho, aby sa Európsky parlament pri vlastnej práci plne pridržiaval týchto zásad, napríklad vykonávaním posúdení vplyvu vlastných zásadných pozmeňujúcich návrhov alebo analyzovaním pridanej hodnoty svojich návrhov nových právnych predpisov na základe článku 225 Zmluvy o fungovaní Európskej únie a nákladov spôsobených nečinnosťou EÚ,
- kontrolovaním aspektov subsidiarity a proporcionality pri navrhovaní posúdení vplyvu so zameraním sa na pridanú hodnotu EÚ.

2.3. RADA EURÓPSKEJ ÚNIE

Rada Európskej únie (ďalej len „Rada“) v roku 2024 naďalej monitorovala účinné vykonávanie záverov, ktoré Rada a Európska rada prijali v predchádzajúcich rokoch, pokiaľ ide o zásady subsidiarity a proporcionality²³.

Európska rada sa zaoberala aj otázkami týkajúcimi sa zásad subsidiarity a proporcionality, najmä zjednodušením právnych predpisov a spôsobmi, ako znížiť regulačné zaťaženie občanov, podnikov a členských štátov. Na mimoriadnom zasadnutí Európskej rady 17. – 18. apríla 2024 vedúce osobnosti EÚ zdôraznili: „Regulačný rámec by mal zabezpečiť právnu istotu a predvídateľnosť, mal by byť lepšie integrovaný a zosúladený vo všetkých oblastiach politiky, otvorený inovačným prístupom a štandardne digitálny, pričom by mal znižovať administratívnu záťaž spoločností. Vzhľadom na hospodársku štruktúru Únie by Komisia mala pri navrhovaní nových právnych predpisov uplatňovať zásadu „najskôr myslieť na malých“. Komisiu zároveň vyzvali, „aby výrazne znížila administratívnu záťaž a záťaž súvisiacu s dodržiavaním predpisov pre spoločnosti a vnútroštátne orgány, zabránila nadmernej regulácii a zabezpečila presadzovanie pravidiel EÚ, a zdôraz[nili] dôležitosť včasného a správneho vykonávania právnych predpisov EÚ členskými štátmi, pričom sa zabráni nadmernej transpozícii“.²⁴

²² V roku 2024 vypracovala 19 prvých hodnotení posúdení vplyvu vypracovaných Komisiou, jedno doplňujúce posúdenie vplyvu, osem hodnotení implementácie, štyri podrobné priebežné kontrolné zoznamy a jednu *ex post* hodnotiacu štúdiu. V súvislosti s pridanou hodnotou EÚ bolo vydaných aj päť správ o nákladoch spôsobených nečinnosťou na európskej úrovni a jedna publikácia o pridanej hodnote. Počas piatich rokov posledného legislatívneho obdobia od júla 2019 do júna 2024 výskumná služba Európskeho parlamentu celkovo vydala 362 publikácií na podporu parlamentných výborov.

²³ Najmä tie, ktoré už boli uvedené v oddiele 2.3 predchádzajúceho vydania tejto výročnej správy: závery Európskej rady o „ďalšom dokončovaní programu jednotného trhu“ (dokument Európskej rady 17/18, body II/2 a IV/15 a dokument Európskej rady 13/20, bod II/4; a pokiaľ ide o vykonávanie, dokument Rady ST 11654/21); závery Rady o „lepšej právnej regulácii zabezpečujúcej konkurencieschopnosť a udržateľný, inkluzívny rast“ (dokument Rady ST 6232/20, body 2 a 12); závery Rady o „experimentálnych regulačných prostrediach a doložkách o experimentálnom režime ako o nástrojoch pre nadčasový a odolný regulačný rámec priaznivý pre inováciu, ktorý zvláda zlomové výzvy v digitálnom veku“ (dokument Rady ST 13026/1/20 REV 1, body 3 a 12); závery Rady o „ dátových technológiách na zdokonalenie lepšej právnej regulácie“ (Ú. v. EÚ C 241, 21.6.2021, s. 13).

²⁴ EUCO 12/24, body 19 a 20.

Rada 24. mája 2024 reagovala prijatím dvoch súborov záverov o „jednotnom trhu v prospech všetkých“²⁵ a o „konkurencieschopnom európskom priemysle ako hybnej sile našej zelenej, digitálnej a odolnej budúcnosti“²⁶, pričom:

- zdôraznila, „že plne fungujúci jednotný trh musí byť založený na zásade subsidiarity a proporcionality“²⁷,
- zdôraznila „potrebu naliehavého a ambiciózneho zjednodušenia regulačného rámca Únie (*choc de simplification*)“²⁸,
- pripomenula „závery Rady o ročnom prieskume udržateľného rastu a spoločnej správe o zamestnanosti na rok 2023“²⁹, v ktorých sa zdôrazňuje, že vzhľadom na súčasné a nadchádzajúce výzvy je dôležité, aby sa s náležitým ohľadom na príslušné právomoci a zásady subsidiarity a proporcionality uplatňovali politiky, ktoré sú v súlade so zásadami Európskeho piliera sociálnych práv“³⁰.

V roku 2024 Rada postúpila národným parlamentom jeden legislatívny návrh, ktorý vzišiel od Európskej investičnej banky³¹.

Rada okrem svojich povinností, ktoré jej vyplývajú zo zmluvy, informuje členské štáty o odôvodnených stanoviskách národných parlamentov k legislatívnym návrhom. Generálny sekretariát Rady v roku 2024 odoslal 14 odôvodnených stanovísk prijatých na základe protokolu č. 2 k 11 rôznym návrhom legislatívnych aktov a 89 stanovísk vydaných ako súčasť politického dialógu.

Rade sú každý rok doručené aj stanoviská k nelegislatívnym aktom. Ich počet zostal v posledných rokoch stabilný. V roku 2024 bolo Rade doručených 72 takýchto stanovísk.

2.4. EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Európsky výbor regiónov (ďalej len „VR“) pracoval na subsidiarite, proporcionalite a lepšej právnej regulácii, pričom sa riadil prioritami svojho funkčného obdobia na roky 2020 až 2025 a svojimi aktivitami podporoval kultúru aktívnej subsidiarity. Prijal 53 stanovísk a štyri uznesenia³². V polovici týchto stanovísk³³ a uznesení³⁴ sa buď explicitne uvádzalo dodržiavanie zásad subsidiarity a proporcionality, alebo konkrétne odporúčania na zlepšenie takého dodržiavania.

²⁵ Dokument Rady ST 10298/24.

²⁶ Dokument Rady ST 10127/24.

²⁷ Dokument Rady ST 10298/24, bod I/1/4.

²⁸ Dokument Rady ST 10298/24, bod II/8.

²⁹ Dokument Rady ST 6681/23 + COR 1.

³⁰ Dokument Rady ST 10298/24, bod III/25.

³¹ K dispozícii vo verejnom registri Rady (CM 5236/24).

³² Podrobné informácie nájdete na stránke [EUR-Lex \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu).

³³ 26 z celkového počtu 53 stanovísk. Z 53 stanovísk sa desať týka právnych aktov, pričom v siedmich sa spomína zásada subsidiarity. Zvyšných 43 stanovísk sa netýka legislatívnych návrhov – a v relevantných prípadoch sa v nich môže uvádzať zásada subsidiarity podľa článku 55 ods. 2 rokovacieho poriadku VR –, pričom v 19 z nich sa spomína subsidiarita, zatiaľ čo v 24 sa výslovne neuvádza.

³⁴ Dve zo štyroch uznesení. V uznesení VR s názvom [Stav regiónov a miest v EÚ a politické usmernenia Európskej komisie na roky 2024 – 2029](#) sa zdôrazňuje, že aktívna subsidiarita a plné zapojenie miestnych a regionálnych samospráv majú zásadný význam na zlepšenie regulačného rámca EÚ. Podporujú sa v ňom návrhy uvedené v Draghiho správe na inteligentné a aktívne uplatňovanie subsidiarity a takisto sa zdôrazňuje potreba posilniť administratívne kapacity na národnej, regionálnej a miestnej úrovni.

V stanovisku z vlastnej iniciatívy s názvom Aktívna subsidiarita: základná zásada programu lepšej právnej regulácie EÚ³⁵ sa zdôraznila potreba komplexného a integrovaného prístupu počas celého rozhodovacieho cyklu pomocou systematického, konzistentného a kontinuálneho využívania rôznych nástrojov lepšej právnej regulácie, ako sú hodnotenia týkajúce sa subsidiarity, proporcionality, územného vplyvu a overovania vplyvov na vidiecke oblasti. Riadiaca skupina VR pre lepšiu právnu reguláciu a aktívnu subsidiaritu (skupina BRASS) v nadväznosti na to prijala súbor odporúčaní týkajúcich sa rozvoja a posilnenia politiky a súboru nástrojov VR v oblasti lepšej právnej regulácie³⁶ s cieľom zefektívniť a ďalej konsolidovať nástroje VR v oblasti lepšej právnej regulácie. Jedenásta konferencia o subsidiarite³⁷ na tému Lepšia právna regulácia a aktívna subsidiarita: kľúč pre EÚ, ktorá prináša výsledky, mala mimoriadny význam, pretože sa časovo zhodovala so začiatkom nového inštitucionálneho obdobia. V záveroch z konferencie³⁸ sa takisto vyzvalo na tento komplexný prístup v rámci témy Lepšia právna regulácia a aktívna subsidiarita: kľúč pre EÚ, ktorá prináša výsledky.

Skupina BRASS riadila rôzne nástroje VR pre lepšiu právnu reguláciu, zabezpečovala súdržnosť a synergie medzi nimi a podporovala príspevok miestnych a regionálnych samospráv k lepšej právnej regulácii EÚ počas celého jej životného cyklu od koncepcie až po hodnotenie *ex post*. Súčasťou toho boli fázy včasnej identifikácie trendov a problémov (pomocou strategického výhľadu), vypracúvania politík (prostredníctvom monitorovania subsidiarity a proporcionality, posudzovania územného vplyvu a overovania vplyvov na vidiecke oblasti), legislatívneho preskúmania (so zameraním na vykonávanie prostredníctvom siete RegHub) a prípadnej revízie politík (na základe príspevku VR na platforme Fit for Future).

Monitorovanie subsidiarity Výborom regiónov³⁹ sa riadilo jeho ročným pracovným programom v oblasti subsidiarity na rok 2024⁴⁰, v ktorom boli tri iniciatívy z ročného pracovného programu Komisie na rok 2024 označené za priority monitorovania vzhľadom na ich jasný politický záujem pre miestne a regionálne samosprávy. VR prijal a zverejnil stanoviská k všetkým trom⁴¹. Výmenu pripomienok k subsidiarite a proporcionality medzi miestnymi a regionálnymi samosprávami sprostredkovala expertná skupina VR pre subsidiaritu⁴², pokiaľ ide o posúdenia subsidiarity v súvislosti s iniciatívami uvedenými v pracovnom programe v oblasti subsidiarity, a sieť na monitorovanie subsidiarity⁴³, najmä prostredníctvom príspevkov od partnerov v rámci databázy

³⁵ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202405366&qid=1703059324693.

³⁶ Odporúčania týkajúce sa rozvoja a posilnenia politiky a súboru nástrojov VR v oblasti lepšej právnej regulácie a príloha k nim s názvom Zabezpečenie udržateľnosti a modernizácie činností VR v oblasti lepšej právnej regulácie. Podobne aj v štúdií s názvom Charting the course to better EU law-making: optimisation of EU Treaties through inter-institutional cooperation with the European Committee of the Regions (Vytýčenie smeru k lepšej tvorbe práva v EÚ: optimalizácia zmlúv EÚ prostredníctvom medziinštitucionálnej spolupráce s Európskym výborom regiónov) sa analyzovali existujúce nástroje a procesy EÚ a VR v oblasti lepšej právnej regulácie a preskúmali sa možnosti ich zlepšenia alebo zavedenia nových nástrojov a procesov v rámci súčasného zmluvného rámca a s potenciálnymi zmenami zmlúv.

³⁷ <https://cor.europa.eu/en/plenaries-events/11th-subsidiarity-conference>.

³⁸ <https://webapi2016.cor.europa.eu/v1/documents/cor-2024-03670-00-00-tcd-ref-en.pdf/content>.

³⁹ <https://cor.europa.eu/en/our-work/cooperations-and-networks/subsidiarity-monitoring-network>.

⁴⁰ <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Publications/Documents/cor-2023-04735-07-00-nb-tra-en.pdf>.

⁴¹ ENVE-VII/050, Budúcnosť politiky EÚ v oblasti klímy: zosúladenie cieľov v oblasti zmierňovania zmeny klímy s výzvami v oblasti adaptácie na zmenu klímy; ENVE-VII/047, Budovanie odolného systému hospodárenia s vodami s cieľom bojovať proti klimatickej kríze v rámci európskej modrej dohody; ENVE-VII/045, Európsky akčný plán v oblasti veternej energie.

⁴² <https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/whatis/Pages/Subsidiarity-Expert-Group.aspx>.

⁴³ https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Documents/SMN%20-%20List%20of%20Network%20Partners/SMN_List_of_Network_Partners.pdf.

REGPEX⁴⁴, ktorí predložili sedem príspevkov⁴⁵.

VR v súlade so svojou obnovenou stratégiou posudzovania územného vplyvu⁴⁶ prijal stanovisko o budúcnosti európskej územnej spolupráce⁴⁷. Zdôraznil, že Európska pozorovacia sieť pre územné plánovanie je kľúčovým politickým nástrojom na rozvíjanie poznatkov o územiach a znižovanie medzier v poznatkoch.

VR pokračoval v zdôrazňovaní významu overovania vplyvov na vidiecke oblasti tým, že vo svojej výročnej správe o stave regiónov a miest⁴⁸ požadoval stratégie na podporu rozvoja vidieka a územnej súdržnosti a prijal vyhlásenie koordinačnej skupiny vidieckeho paktu o budúcnosti vidieckych oblastí a politike rozvoja vidieka v EÚ⁴⁹.

VR pokračoval v uplatňovaní svojich nástrojov lepšej právnej regulácie *ex post* v rámci partnerstva s Komisiou účasťou na platforme Fit for Future. Dvaja členovia VR boli vymenovaní za spravodajcov⁵⁰ pre dve z ôsmich stanovísk v roku 2024. Sieť Výboru regiónov RegHub uskutočnila v roku 2024 štyri konzultácie, z ktorých dve podporili stanoviská Fit for Future.

VR aktualizoval svoju praktickú príručku monitorovania dodržiavania zásady subsidiarity a namietania proti jej porušovaniu⁵¹. Príručka poskytuje komplexný rámec na pochopenie zásady subsidiarity v rámci konzultačnej práce VR s cieľom zohľadniť najnovší vývoj.

Pokiaľ ide o spoluprácu s inými inštitúciami EÚ, VR podpísal obnovené dohody o spolupráci s Komisiou, ako aj Európskym parlamentom. Dohoda s Komisiou⁵² je zameraná na viacúrovňové riadenie a subsidiaritu a dohoda s Európskym parlamentom⁵³ na lepšiu právnu reguláciu a posudzovanie územného vplyvu. V oboch dohodách sa zdôrazňuje potreba väčšieho zapojenia miestnych a regionálnych orgánov do tvorby politík EÚ a dôrazne sa v nich odkazuje na lepšiu právnu reguláciu a účinnú kontrolu subsidiarity.

⁴⁴ Podskupina siete na monitorovanie subsidiarity, ktorá združuje parlamenty či zhromaždenia zastupujúce regióny s legislatívnou právomocou.

⁴⁵ Tieto príspevky zahŕňajú pozície, ktoré prijali jednotlivé regionálne parlamenty (parlamenty spolkovej krajiny Horné Rakúsko, katalánsky regionálny parlament, regionálne zhromaždenie regiónu Furlansko-Júlske Benátky a parlament spolkovej krajiny Bavorsko) a regionálne vlády (vláda spolkovej krajiny Dolné Rakúsko).

⁴⁶ <https://cor.europa.eu/en/our-work/commissions/coter/territorial-impact-assessment>.

⁴⁷ COTER-VII/038 [Budúcnosť európskej územnej spolupráce po roku 2027](#).

⁴⁸ https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/news/new-cor-report-regions-call-strategies-supporting-rural-development-and-territorial-cohesion_en.

⁴⁹ https://ruralpact.rural-vision.europa.eu/publications/rural-pact-coordination-group-rpcg-declaration-future-rural-areas-and-rural_en.

⁵⁰ Pán Mark Speich (DE/EES) v prípade stanoviska Hodnotenie Európskeho fondu regionálneho rozvoja a Fondu na spravodlivú transformáciu a pani Anne Karjalainenová (FI/SES) v prípade stanoviska Hodnotenie Európskeho sociálneho fondu plus (ESF+).

⁵¹ Príručka poskytuje komplexný rámec na pochopenie zásady subsidiarity v rámci konzultačnej práce VR. https://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/Publications/SiteAssets/Pages/Publicationsandstudies-/Guide_on_Subsidiarity_Reviewed_2024.pdf.

⁵² Kapitola III je zameraná na „Vykonávanie subsidiarity a proporcionality, viacúrovňové riadenie a lepšiu právnu reguláciu“.

⁵³ Spolupráca v oblasti lepšej právnej regulácie a aktívnej subsidiarity prostredníctvom posudzovania územného vplyvu právnych predpisov EÚ, v rámci ktorej VR predloží Európskemu parlamentu včasné správy a v rámci ktorej sa obe strany môžu zúčastňovať na schôdzach druhej strany, aby diskutovali o týchto správach.

2.5. SÚDNY DVOR EURÓPSKEJ ÚNIE

Súdny dvor Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) vydal v roku 2024 niekoľko rozsudkov týkajúcich sa uplatňovania zásad subsidiarity a proporcionality.

Pokiaľ ide o zásadu subsidiarity, Všeobecný súd usúdil, že výkon právomoci Komisie začať konanie podľa nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 v predmetnej veci na žiadosť vnútroštátneho orgánu na ochranu hospodárskej súťaže, ktorý už predtým začal konať v danej veci, bol v súlade s požiadavkami článku 11 ods. 6 nariadenia Rady (ES) č. 1/2003 a takýto výkon právomocí nemožno považovať za narušenie výsad dotknutého členského štátu ani za porušenie zásady subsidiarity⁵⁴.

V inej veci Všeobecný súd objasnil, že protokol č. 2 o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality priznáva národným parlamentom úlohu, len pokiaľ ide o dodržiavanie zásady subsidiarity, a nie pokiaľ ide o dodržiavanie zásady proporcionality⁵⁵.

Pokiaľ ide o zásadu proporcionality, Súdny dvor objasnil požiadavky vyplývajúce z tejto zásady pre normotvorcu Únie pri uplatňovaní jeho širokej miery voľnej úvahy v oblastiach, ktoré si vyžadujú výber politickej, hospodárskej alebo sociálnej povahy. V rozsudku o námietkach podaných viacerými členskými štátmi proti balíku opatrení v oblasti mobility, ktorý normotvorca Únie prijal v júli 2020, Súdny dvor pripomenul, že normotvorca musí preukázať, že skutočne vykonal svoju voľnú úvahu tým, že zohľadnil všetky relevantné faktory a okolnosti situácie, ktorú mal tento akt upravovať⁵⁶. Normotvorca musí preto byť schopný predložiť a jasne a jednoznačne vysvetliť základné údaje, ktoré mali byť zohľadnené na odôvodnenie napadnutých opatrení obsiahnutých v uvedenom akte, a od ktorých závisel výkon jeho voľnej úvahy. Pokiaľ ide o formu, v akej majú byť tieto základné údaje zaznamenané, Súdny dvor konštatoval, že normotvorca môže zohľadniť posúdenia vplyvu a akýkoľvek iný zdroj informácií. Ďalej zrušil ustanovenie, ktorým sa zavádza povinnosť návratu vozidiel používaných v medzinárodnej preprave do operačného centra v členskom štáte usadenia dotknutého dopravného podniku každých osem týždňov⁵⁷, ktorá bola doplnená do textu počas legislatívnych rokovaní. Súdny dvor konštatoval, že spoluzákonodarcovia nepredložili a jasne a jednoznačne nevysvetlili základné údaje, na základe ktorých bola táto povinnosť prijatá a od ktorých závisel výkon ich voľnej úvahy. Nepreukázali teda, že mali k dispozícii dostatok informácií, ktoré im umožňovali posúdiť proporcionality povinnosti návratu vozidiel⁵⁸. Keďže spoluzákonodarcovia nepreukázali, že preskúmali proporcionality ustanovenia, Súdny dvor nemusel overovať, či bolo primerané.

V roku 2024 istá komora národného parlamentu (francúzske *Assemblée nationale*) prvýkrát využila možnosť podať žalobu na Súdny dvor z dôvodu porušenia zásady subsidiarity, ktorá je stanovená v protokole č. 2, a to s cieľom požiadať o zrušenie legislatívneho aktu [nariadenia (EÚ) 2024/1351 o riadení azylu a migrácie]⁵⁹.

⁵⁴ Rozsudok z 2. októbra 2024, Crown Holdings a Crown Cork & Seal Deutschland Holdings/Komisia, T-587/22, ECLI:EU:T:2024:661, body 75 – 81 (prebieha odvolacie konanie: vec C-855/24 P).

⁵⁵ Rozsudok z 27. novembra 2024, Nord Stream 2 AG/Európsky parlament a Rada, T-526/19 RENV, ECLI:EU:T:2024:864, body 310 – 311 (prebieha odvolacie konanie: vec C-118/25 P).

⁵⁶ Rozsudok zo 4. októbra 2024, Litovská republika a iní/Európsky parlament a Rada, C-541/20 až C-555/20, ECLI:EU:C:2024:818, body 218 – 220 a 240 – 244.

⁵⁷ Článok 1 bod 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1055 z 15. júla 2020 (Ú. v. EÚ L 249, 2020, s. 17) v rozsahu, v akom vložil odsek 1 písm. b) do článku 5 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1071/2009 z 21. októbra 2009, ktorým sa ustanovujú spoločné pravidlá týkajúce sa podmienok, ktoré je potrebné dodržiavať pri výkone povolania prevádzkovateľa cestnej dopravy (Ú. v. EÚ L 300, 2009, s. 51).

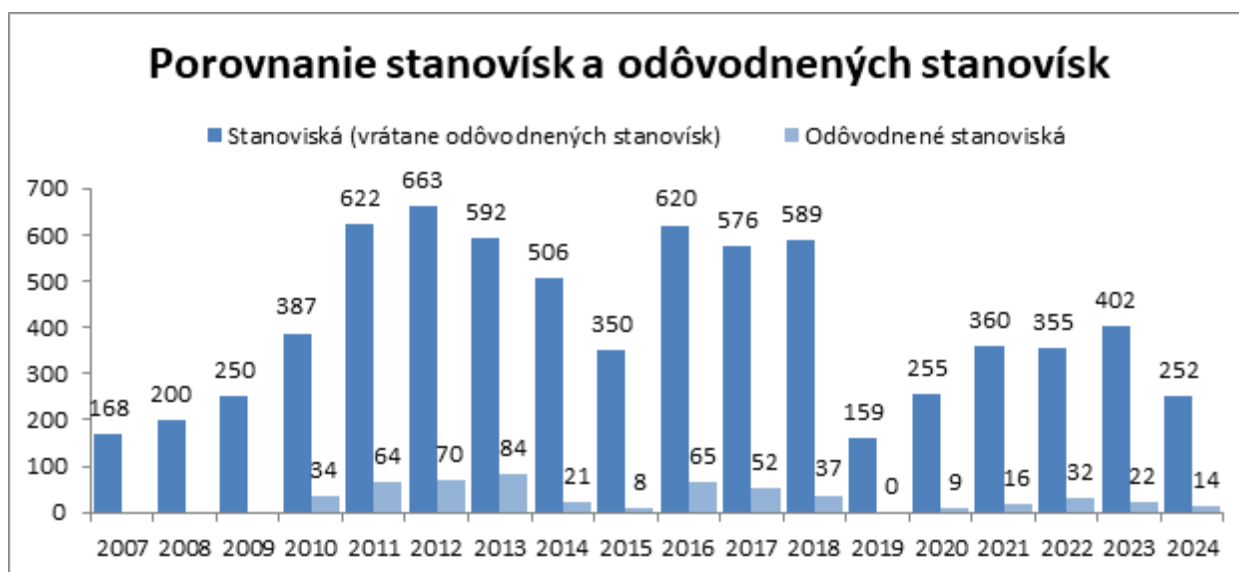
⁵⁸ Rozsudok zo 4. októbra 2024, Litovská republika a iní/Európsky parlament a Rada, body 718 – 737.

⁵⁹ Vec: C-553/24; <https://eur-lex.europa.eu/eli/C/2024/5616/oj/slk>; konanie stále prebieha.

3. UPLATŇOVANIE MECHANIZMU KONTROLY SUBSIDIARITY ZO STRANY NÁRODNÝCH PARLAMENTOV

3.1. PREHEAD

Národné parlamenty pokračovali v kontrolovaní súladu legislatívnych návrhov so zásadou subsidiarity. Výsledkom toho bolo doručenie **14 odôvodnených stanovísk**⁶⁰ Komisii od národných parlamentov v roku 2024⁶¹, teda počas roka inštitucionálneho prechodu, keď nižší počet nových legislatívnych a politických iniciatív zvyčajne vedie k nižšiemu počtu stanovísk od národných parlamentov.

⁶⁰ Na základe protokolu č. 2 môže ktorýkoľvek národný parlament alebo komora národného parlamentu v lehote ôsmich týždňov od dátumu predloženia konceptu legislatívneho návrhu vo všetkých úradných jazykoch EÚ vydať odôvodnené stanovisko, v ktorom sa uvedie, prečo sa domnieva, že predmetný koncept nie je v súlade so zásadou subsidiarity. Pozri aj poznámku pod čiarou č. 61.

⁶¹ Tento počet predstavuje celkový počet odôvodnených stanovísk doručených od parlamentných komôr podľa protokolu č. 2 v roku 2024. Zoznam dokumentov Komisie, ku ktorým Komisia dostala odôvodnené stanoviská, sa uvádza aj v prílohe 1.

Poznámka: bodkovaná čiara predstavuje lineárny klesavý trend.

V súlade s predchádzajúcimi dvoma rokmi pochádzala v roku 2024 veľká časť všetkých odôvodnených stanovísk od jediného národného parlamentu, a to švédskeho *Riksdag*. V roku 2024 vydal šesť odôvodnených stanovísk, čo zodpovedá viac ako 40 % celkového počtu. Ďalšie odôvodnené stanoviská z roku 2024 sa delia medzi francúzsky *Sénat* (2), írsky *Houses of the Oireachtas* (2), českú *Poslaneckú sněmovnu* (1), taliansku *Camera dei Deputati* (1), maďarský *Országgyűlés* (1) a maltskú *Kamra tad-Deputati* (1). To znamená, že 8 z 39 národných parlamentov alebo komôr vydalo v roku 2024 odôvodnené stanoviská – počet, ktorý je v súlade s predchádzajúcimi rokmi.

Z tematického hľadiska malo týchto 14 odôvodnených stanovísk doručených v roku 2024 široký záber a týkali sa 11 rôznych návrhov Komisie, pričom k žiadnemu z nich neboli doručené viac ako tri odôvodnené stanoviská, rovnako ako v minulom roku. Návrhom, ktorý vyvolal najvyšší počet odôvodnených stanovísk, bol návrh súboru pravidiel s názvom Podnikanie v Európe: rámec pre zdaňovanie príjmov (BEFIT) s tromi odôvodnenými stanoviskami, na ktoré pripadalo šesť hlasov⁶². Tento počet sa priblížil prahovej hodnote, aby Komisia vypracovala súhrnnú odpoveď⁶³, no bol ďaleko od „žltej karty“, na základe ktorej by Komisia musela uviesť dôvody, prečo svoj návrh zachovala, zmenila alebo stiahla. Jediným ďalším návrhom, ktorý vyvolal viac ako jedno odôvodnené stanovisko, bol návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovujú harmonizované požiadavky na vnútornom trhu týkajúce sa transparentnosti zastupovania záujmov vykonávaného v mene tretích krajín, a to s dvomi odôvodnenými stanoviskami, na ktoré pripadali štyri hlasy. Zvyšných deväť návrhov vyvolalo pri každom z nich iba jedno odôvodnené stanovisko.

⁶² Každý národný parlament má dva hlasy. V dvojkomorovom systéme má každá komora jeden hlas.

⁶³ Komisia sa zaviazala reagovať súhrnnou odpoveďou, ak návrh vyvolá „významný“ počet odôvodnených stanovísk („významný“ v tomto kontexte znamená, že počet odôvodnených stanovísk zodpovedá najmenej siedmim hlasom v národnom parlamente), a to aj v prípade, že návrh nevyvolal dostatočný počet odôvodnených stanovísk na dosiahnutie prahovej hodnoty pre „žltú kartu“, na základe ktorej sa vykonáva povinné preskúmanie návrhu právneho aktu. Prahová hodnota pre „žltú kartu“ sa dosiahne vtedy, keď počet odôvodnených stanovísk prijatých od národných parlamentov predstavuje aspoň tretinu všetkých hlasov k nim pridelených (t. j. 18 z 54). Pokiaľ ide o návrhy legislatívnych aktov predložených v oblasti slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, prahovou hodnotou je jedna štvrtina hlasov (14 z 54).

V nasledujúcom oddiele 3.2 sú uvedené kľúčové prípady návrhov, ku ktorým bolo vydané viac než jedno odôvodnené stanovisko. Príloha 1 obsahuje kompletne podrobnosti o všetkých odôvodnených stanoviskách.

3.2. KĽÚČOVÉ PRÍPADY

Návrh súboru pravidiel s názvom **Podnikanie v Európe: rámec pre zdaňovanie príjmov (BEFIT)**⁶⁴ vyvolal tri odôvodnené stanoviská⁶⁵ a štyri stanoviská v rámci politického dialógu⁶⁶, v ktorých boli vyjadrené obavy týkajúce sa rozsahu pôsobnosti, subsidiarity a lehôt. Vo všetkých odôvodnených stanoviskách a v jednom stanovisku v rámci politického dialógu sa tvrdilo, že EÚ nemá právomoc v oblasti priamych daní. Vo väčšine stanovísk sa takisto tvrdilo, že vplyv tohto návrhu na členské štáty nebol riadne posúdený a bol nejasný. Viaceré komory vyzdvihli, že sa domnievajú, že tento návrh by mohol spôsobiť ich krajinám škody, napr. že prerozdelenie ziskov by bolo skôr prínosom pre veľké členské štáty (írske *Houses of the Oireachtas*), že jednotný základ dane by narušil vnútroštátne systémy (nemecká *Bundesrat*) alebo že návrh by mohol obmedziť vplyv vlastných vnútroštátnych investícií na podporu inovácií (poľský *Senat*). Nemecká *Bundesrat* takisto odmietla možnosť cezhraničného odpočtu strát a navrhla, aby sa vykonávanie návrhu odložilo, pričom tvrdila, že rok 2028 bol priskorý na zlúčenie všetkých rôznych daňových modelov. Talianska *Camera dei Deputati* usúdila, že návrh je v súlade so zásadou subsidiarity, a vo všeobecnosti podporila jeho ciele, ako je vytvorenie spoločných pravidiel na výpočet zdaniteľného príjmu (veľkých) skupín spoločností pôsobiacich v EÚ. Zároveň poukázala na potrebu podniknutia ďalších krokov vo vzťahu k systémom dane z príjmov právnických osôb, keďže minimálne pravidlá limitované na základy dane samy osebe nestačia na obmedzenie nekalej daňovej súťaže v rámci EÚ. Rôzne parlamenty poukázali aj na zvýšenie administratívnej záťaže, ktorú by tento návrh vytvoril pre podniky, ako aj pre správne orgány.

Komisia vo svojich odpovediach trvala na tom, že návrh je v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality, keďže jeho cieľom je len stanoviť spoločné pravidlá určovania zdaniteľného príjmu veľkých skupín spoločností. Uviedla, že návrhom sa neobmedzujú právomoci členských štátov v oblasti zdaňovania, keďže členským štátom by naďalej zostala autonómia pri stanovovaní svojich vlastných daňových sadzieb a politík. Pokiaľ ide o možné riziká týkajúce sa zavedenia jednotného základu dane, Komisia poznamenala, že návrh bol koncipovaný s cieľom znížiť náklady na dodržiavanie predpisov pri súčasnom vytvorení rovnakých podmienok v celej EÚ. Komisia takisto uviedla, že zjednodušením a harmonizáciou prostredníctvom návrhu by sa EÚ stala atraktívnejšou pre investície, čím by sa zabránilo akýmkoľvek negatívnym vplyvom. V tomto smere sa odvolala na posúdenie vplyvu. Odhadlo sa v ňom, že podľa najnovších údajov by návrh mohol znížiť náklady na dodržiavanie predpisov až o 65 %. Pokiaľ ide o lehoty, Komisia síce uznala potrebu dostatočného času na prispôbenie sa, uviedla však, že v návrhu sa ráta s prechodným obdobím štyri a pol roka po jeho navrhovanom začatí vykonávania 1. júla 2028. Zároveň upriamila pozornosť na zjednodušenie administratívnych postupov, vďaka ktorému sa zníži administratívna záťaž, a to prostredníctvom jednotného a jednoduchšieho súboru pravidiel výpočtu zdaniteľného príjmu. Komisia takisto zdôraznila, že cieľom návrhu nie je dosiahnuť čo najvyšší stupeň harmonizácie medzi vnútroštátnymi daňovými systémami.

Návrh o **transparentnosti zastupovania záujmov v mene tretích krajín**⁶⁷ vyvolal dve odôvodnené stanoviská a päť stanovísk v rámci politického dialógu. Francúzsky *Sénat*, maďarský

⁶⁴ COM(2023) 532 final.

⁶⁵ Írske komory *Dáil* a *Seanad Éireann*, maltská *Kamra tad-Deputati*, švédsky *Riksdag*.

⁶⁶ Nemecká *Bundesrat*, poľský *Senat*, talianska *Camera dei Deputati* a český *Senát*.

⁶⁷ COM(2023) 637 final – návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovujú harmonizované požiadavky na vnútornom trhu týkajúce sa transparentnosti zastupovania záujmov vykonávaného v mene tretích krajín a ktorou sa mení smernica (EÚ) 2019/1937.

Országgyűlés, taliansky *Senato della Repubblica* a talianska *Camera dei Deputati* vyjadrili pochybnosti v súvislosti s vhodnosťou použitia článku 114 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) ako jediného právneho základu smernice. *Országgyűlés*, ako aj írske komory *Dáil* a *Seanad Éireann* v odôvodnených stanoviskách tvrdili, že návrh porušuje zásadu subsidiarity, pretože by sa ním zaviedla maximálna harmonizácia a obmedzila by sa diskrečná právomoc členských štátov. To by mohlo viesť k obmedzeniu noriem transparentnosti v prípade štátov, ktoré majú prísnejšie predpisy. S týmto argumentom sa stotožnila aj *Camera dei Deputati* a francúzsky *Sénat*. *Országgyűlés* spochybnil potrebu a pridanú hodnotu konania na úrovni EÚ, pričom poznamenal, že existujúce vnútroštátne predpisy sú dostatočné a že takmer polovica členských štátov túto oblasť vôbec nereguluje. Okrem toho český *Senát* požiadal svoju vládu, aby návrh nepodporila, pokiaľ sa podstatne neupraví, a holandská *Eerste Kamer* poslala zoznam otázok k návrhu.

Komisia vo svojich odpovediach vysvetlila použitie článku 114 ZFEÚ, pričom uviedla, že návrh je vhodný nástroj na pokrytie poskytovateľov služieb na jednotnom trhu a na riešenie rozdielov medzi ustanoveniami členských štátov, ktoré majú dosah na fungovanie vnútorného trhu. Vyzdvihla, že návrh je v súlade so zásadou subsidiarity, keďže sa v ňom riešia cezhraničné otázky, ktoré členské štáty nedokážu účinne vyriešiť samostatne. Ďalej zdôraznila, že navrhované opatrenia sú primerané vzhľadom na cieľ zabezpečiť transparentnosť. Komisia okrem toho zdôraznila pridanú hodnotu regulácie na úrovni EÚ s cieľom predísť fragmentácii vnútorného trhu a riešiť nadnárodnú povahu činností zastupovania záujmov v mene tretích krajín, čo si vyžaduje koordinovaný prístup. Zdôvodnila prístup maximálnej harmonizácie, ktorého účelom je zabrániť regulačnej arbitráži a vytvoriť rovnaké podmienky, pričom sa znížia náklady na dodržiavanie predpisov a predíde sa „pretekcom ku dnu“ v súvislosti s regulačnými normami.

4. PÍSMENNÝ POLITICKÝ DIALÓG S NÁRODNÝMI PARLAMENTMI

Okrem postupu kontroly dodržiavania zásady subsidiarity stanoveného v protokole č. 2 zahŕňajú vzťahy Komisie s národnými parlamentmi škálu činnosti, a najmä politický dialóg, ktorý bol iniciovaný v roku 2006. Tento dialóg uľahčuje písomnú výmenu informácií o iniciatívach Komisie, ku ktorým chcú národné parlamenty prispieť, ako aj o otázkach, ktoré sa rozhodnú nastoliť z vlastnej iniciatívy. V roku 2024 Komisia podstatne zlepšila spôsob, akým zverejňuje stanoviská a odôvodnené stanoviská národných parlamentov, ako aj svoje odpovede. Spustila novú online databázu⁶⁸, ktorá používateľom pomocou viacerých možností filtrovania umožňuje ľahší prístup k úplnému súboru stanovísk a odpovedí datovaných od začiatku funkčného obdobia Junckerovej Komisie v roku 2014.

Politický dialóg má okrem toho aj ústny rozmer, ktorý je opísaný v kapitole 5.

4.1 VŠEOBECNÉ POZNÁMKY

V roku 2024 národné parlamenty zaslali Komisii **252 stanovísk**, čo predstavuje značný pokles zo 402 v roku 2023, čo je však typické pre rok inštitucionálneho prechodu. V porovnaní s veľmi výrazným rozdielom pozorovaným v roku 2019, keď bol počet stanovísk o 73 % nižší ako v roku 2018, bol pokles v roku 2024 v každom prípade miernejší – len o 33 % menej stanovísk ako v roku 2023. Celkový počet stanovísk doručených počas pôsobenia prvej Komisie von der Leyenovej zostal výrazne nižší ako počet stanovísk prijatých počas pôsobenia druhej Barrosovej Komisie a Junckerovej Komisie.

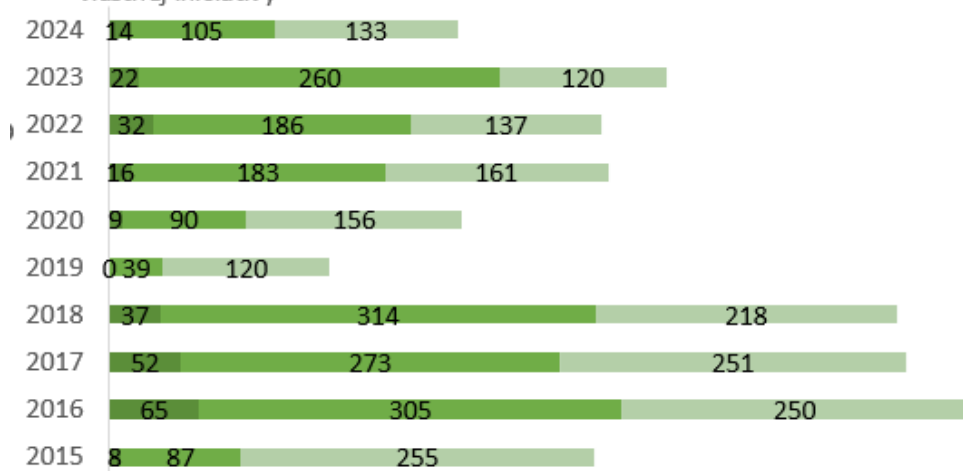
Národné parlamenty naďalej využívali rôzne spôsoby komunikácie, ktoré politický dialóg ponúka. Mimoriadnu pozornosť si v tejto súvislosti zaslúžia dve stanoviská z vlastnej iniciatívy, ktoré

⁶⁸ <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/home>.

inicioval litovský *Seimas*. Diskutovalo sa o nich na osobitnej schôdzi skupiny parlamentov pri príprave na plenárnu schôdzu konferencie COSAC v novembri 2024 a následne ich rôzne komory so spoločným podpisom zaslali Komisii (jedno stanovisko podpísané 11 ďalšími komorami a druhé desiatimi ďalšími komorami). S cieľom zabezpečiť súlad s metodikou, ktorú Komisia použila v predchádzajúcich vydaniach tejto výročnej správy⁶⁹, na tieto dva dokumenty spolu pripadá 23 stanovísk. Tento prístup má ďalšie dôsledky, ktoré sú zohľadnené a pripomienkované v tejto správe, a to napr. výrazne vyšší podiel stanovísk z vlastnej iniciatívy (36 v porovnaní s priemerným počtom desať v predchádzajúcich rokoch) alebo to, že v roku 2024 sa opäť zúčastnili dve komory, ktoré sa od roku 2016 nezúčastňovali na politickom dialógu s Komisiou.

Druhy stanovísk národných parlamentov

- Odôvodnené stanoviská k návrhom, ktoré podliehajú kontrole subsidiarity
- Stanoviská v rámci politického dialógu k návrhom, ktoré podliehajú kontrole subsidiarity
- Stanoviská v rámci politického dialógu k ostatným iniciatívam Komisie alebo stanoviská z vlastnej iniciatívy

Z bližšieho pohľadu na týchto 252 stanoviská vyplýva, že 119 (47 %) sa týkalo legislatívnych návrhov, na ktoré sa vzťahuje postup kontroly dodržiavania zásady subsidiarity⁷⁰, z čoho 14 boli odôvodnené stanoviská (5,6 % z celkového počtu). Zvyšných 133 stanovísk (53 %) sa týkalo najmä nelegislatívnych iniciatív (väčšinou oznámení, ale aj bielych kníh a niektorých verejných konzultácií) alebo išlo o stanoviská z vlastnej iniciatívy, ktoré priamo nesúviseli s iniciatívou Komisie (36 stanovísk). Toto delenie je podobné ako v predchádzajúcom prechodnom roku 2019.

V rámci Komisie sú tvrdenia, ktoré vzniesli národné parlamenty alebo komory, dané do pozornosti príslušných členov Komisie a odborov Komisie, ktoré takisto vypracúvajú odpovede. V prípade legislatívnych návrhov sa ďalej oznamujú zástupcom Komisie, ktorí sa zúčastňujú na rokovaní medzi spoluzákonnodarcami.

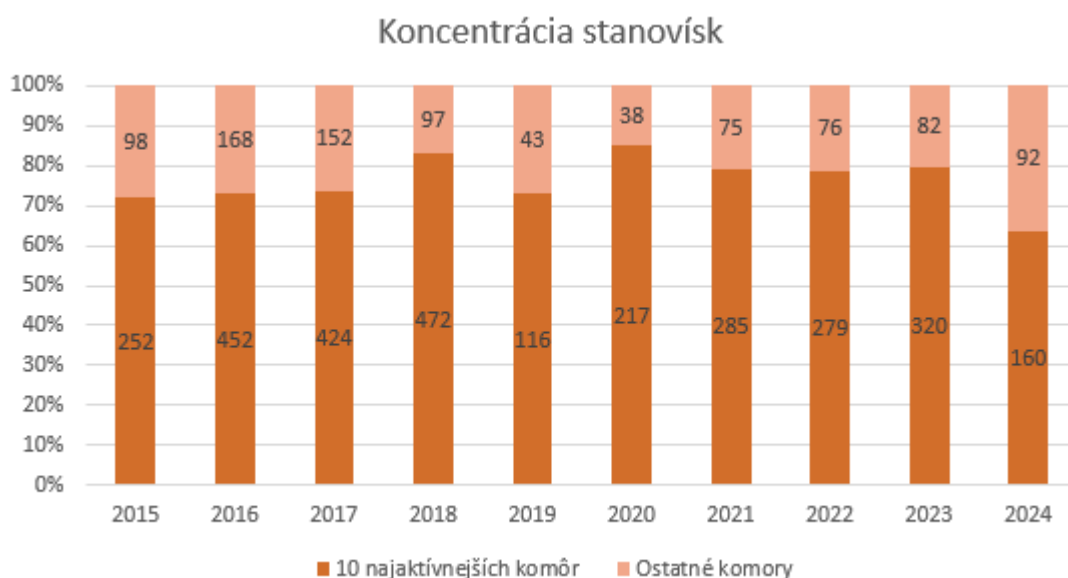
⁶⁹ Podľa metodiky použitej v predchádzajúcich vydaniach tejto výročnej správy, keď je stanovisko podpísané spoločne rôznymi komorami, pripadá naň toľko stanovísk, koľko je komôr, ktoré ho podpísali. V minulosti sa bežne stávalo, že Komisii boli doručené spoločne podpísané stanoviská od komôr Česka (dvojkomorový systém), Maďarska (jednokomorový), Poľska (dvojkomorový) a Slovenska (jednokomorový), čo spolu tvorí šesť stanovísk.

⁷⁰ Pre viac informácií o postupe kontroly dodržiavania zásady subsidiarity a politickom dialógu pozri https://ec.europa.eu/info/law/law-making-process/adopting-eu-law/relations-national-parliaments_sk. Legislatívne návrhy týkajúce sa oblastí politik, v ktorých má EÚ výlučnú právomoc, nepodliehajú postupu kontroly dodržiavania zásady subsidiarity zo strany národných parlamentov.

4.2. ÚČASŤ A ROZSAH

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch sa počet stanovísk zaslaných Komisii značne líšil v závislosti od jednotlivých národných parlamentov. Čiastočne v dôsledku už uvedených spoločne podpísaných stanovísk z vlastnej iniciatívy sa počet národných parlamentov alebo komôr, ktoré *nevydali* žiadne stanoviská, v roku 2024 znížil⁷¹ na 6⁷² z 39 komôr. To znamená, že na písomnom politickom dialógu sa *nepodieľali* parlamenty len troch členských štátov⁷³. Z 33 komôr, ktoré sa zapojili, sa šesť⁷⁴ zapojilo len prostredníctvom spoločne podpísaných stanovísk z vlastnej iniciatívy.

Desať najaktívnejších komôr vydalo 160 stanovísk (63,5 % z celkového počtu). Ide o pozoruhodnú výnimku z trendu pozorovaného v predchádzajúcich deviatich rokoch⁷⁵, keď desať najaktívnejších komôr vydalo v priemere približne 80 % všetkých stanovísk. V roku 2024 boli desiatimi najaktívnejšími komorami rumunská *Camera Deputaților* (41), talianska *Camera dei Deputati* (26), španielske *Cortes Generales* (18), nemecká *Bundesrat* (17), český *Senát* (16), rumunský *Senat* (15), česká *Poslanecká sněmovna* (14), francúzsky *Sénat* (13), taliansky *Senato della Repubblica* (12) a švédsky *Riksdag* (11). Deväť z nich patrilo medzi najaktívnejšie komory aj v roku 2023. Počet stanovísk, ktoré zaslala každá komora, sa uvádza v prílohe 2.

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch sa povaha stanovísk rôžnila v závislosti od národného parlamentu či komory. Niektoré sa zamerali najmä na overenie toho, či je návrh Komisie v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality⁷⁶, kým iné sa podrobnejšie vyjadrili k obsahu návrhov alebo zaslali stanoviská z vlastnej iniciatívy, ktoré nesúviseli s konkrétnym návrhom Komisie. V roku 2024 bolo Komisii doručených 38⁷⁷ stanovísk z vlastnej iniciatívy, ktoré sa vzťahovali na širokú škálu tém – od kozmického práva EÚ, ochrany vonkajších hraníc, znečistenia vôd dusičnanmi z poľnohospodárskych zdrojov až po verejné obstarávanie. Témami rozoberanými vo

⁷¹ 2023: 9; 2022: 7; 2021: 8; 2020: 12; 2019: 17; 2018: 10.

⁷² Pozri prílohu 3.

⁷³ Národné parlamenty v Bulharsku, Dánsku a Rakúsku. 2023: 6; 2022: 5.

⁷⁴ Cyperský *Vouli ton Antiprosopon*, estónsky *Riigikogu* (predchádzajúce stanovisko doručené v roku 2016), lotyšský *Saeima* (predchádzajúce stanovisko doručené v roku 2016), poľský *Sejm*, fínska *Eduskunta* a nemecký *Bundestag*.

⁷⁵ 2023: 80 %; 2022: 79 %; 2021: 79 %; 2020: 85 %; 2019: 73 %; 2018: 83 %; 2017: 74 %; 2016: 73 %.

⁷⁶ Napríklad španielske *Cortes Generales* a portugalská *Assembleia da República*.

⁷⁷ 23 z nich predstavovali dve spoločne podpísané stanoviská z vlastnej iniciatívy od litovského *Seimas* o zastavení dovozu skvapalneného zemného plynu z Ruska a o ochrane vonkajších hraníc.

viac ako jednom stanovisku z vlastnej iniciatívy bola spoločná poľnohospodárska politika po roku 2027, situácia na Blízkom východe a 20. výročie rozšírenia v roku 2004, ako aj už uvedené spoločne podpísané stanoviská z vlastnej iniciatívy od litovského *Seimas* o zastavení dovozu skvapalneného zemného plynu z Ruska a o ochrane vonkajších hraníc. Národné parlamenty vydali stanoviská k rôznym bielym knihám o investíciách v zahraničí, kontrolách vývozu, možnostiach zvýšenia podpory výskumu a vývoja zahŕňajúceho technológie s potenciálom dvojakého použitia a k bielej knihe s názvom *Ako naplniť potreby digitálnej infraštruktúry v Európe?*. Hoci sa intenzita politického dialógu v roku 2024 znížila, výrazne sa sústreďoval na niektoré návrhy, ktoré prilákali značnú mieru pozornosti národných parlamentov, na rozdiel od odôvodnených stanovísk, ktoré boli zväčša zoširoka zamerané na rôzne návrhy, ako bolo uvedené v predchádzajúcom texte.

4.3. HLAVNÉ TÉMY STANOVÍSK V POLITICKOM DIALÓGU

Najviac stanovísk vyvolali tieto návrhy:

1. Pracovný program Komisie na rok 2024 (desať stanovísk⁷⁸).
2. Návrh smernice o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti materiálu obsahujúcemu sexuálne zneužívanie detí⁷⁹ (osem stanovísk).
3. Návrh na revíziu smernice o európskych zamestnaneckých radách, návrh na zlepšenie policajnej spolupráce v oblasti predchádzania prevádzkačstvu a obchodovaniu s ľuďmi, ich odhaľovania a vyšetrovania a na zlepšenie podpory Europolu v záujme predchádzania takýmto trestným činom a boja proti nim, návrh BEFIT* a návrh o transparentnosti zastupovania záujmov v mene tretích krajín* (po siedmich stanoviskách).
4. Návrh smernice o sťaži a návrh, ktorým sa stanovujú minimálne pravidlá predchádzania uľahčovaniu neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu v EÚ a boja proti takémuto uľahčovaniu (po šiestich stanoviskách).

Okrem toho predchádzajúce vydanie tejto výročnej správy vyvolalo v roku 2024 dve stanoviská, ktoré sa rozoberajú na konci tohto oddielu.

Podobne ako v predchádzajúcich rokoch osem národných parlamentov analyzovalo **pracovný program Komisie na rok 2024**⁸⁰, ktorý vyvolal desať stanovísk (sedem v roku 2024 a tri v roku 2023⁸¹). To zodpovedalo počtu stanovísk doručených k pracovnému programu Komisie na rok 2023. V týchto stanoviskách bola zohľadnená analýza, ktorú vykonali rôzne komory v súvislosti s prioritami programu vo vzťahu k ich vlastným vnútroštátnym politikám. Podľa 42. polročnej správy konferencie COSAC⁸² takmer 90 % komôr interne diskutuje o pracovnom programe Komisie na rôznych úrovniach: takmer vždy na úrovni výborov pre záležitosti EÚ, približne v polovici prípadov v iných výboroch a z viac ako tretiny na plenárnych schôdzach.

Zo stanovísk národných parlamentov k pracovnému programu na rok 2024 vyplynulo, že existuje konsenzus o kľúčových výzvach EÚ. Bola prítomná široká podpora pre Ukrajinu, vypracovanie Stratégie pre európsky obranný priemysel a urýchlenie procesu rozširovania na základe zásluh

⁷⁸ V roku 2023 boli doručené tri.

⁷⁹ Iniciatívy Komisie, ktoré vyvolali najmenej päť stanovísk, sa uvádzajú v prílohe 3. Stanoviská k návrhom označeným hviezdičkou (*) neboli zahrnuté do tohto oddielu, pretože aj tieto vyvolali aspoň tri odôvodnené stanoviská, a preto sú už zahrnuté v oddiele 3.2 tejto správy.

⁸⁰ COM(2023) 638 final – oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov – Pracovný program Komisie na rok 2024 – Zvládanie aktuálnych výziev a príprava na budúcnosť.

⁸¹ Chorvátsky *Hrvatski Sabor*, holandská *Eerste a Tweede Kamer*, litovský *Seimas*, luxemburská *Chambre des Députés*, slovenská *Národná rada* a rumunská *Camera Deputaţilor* zaslali stanoviská v roku 2024. Francúzsky *Sénat*, rumunský *Senat* a švédsky *Riksdag* zaslali stanovisko v decembri 2023.

⁸² <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/download/file/8a8629a89279be0201927ba2f1630010/42nd+Bi-annual+Report+of+COSAC+final+version+adopted.pdf>.

a hodnôť EÚ. Mnohé komory zdôraznili význam partnerstiev v oblasti zahraničnej politiky, napríklad s Afrikou, a pokračujúcu podporu Východného partnerstva a južného susedstva. Zhoda bola aj v súvislosti s potrebou riešiť zmenu klímy so zameraním na stanovenie cieľa zníženia emisií do roku 2040 a zabezpečenie spravodlivej transformácie. Viacero komôr zdôraznilo význam odolnosti vodných zdrojov, udržateľného poľnohospodárstva a potravinovej bezpečnosti. Okrem toho sa vyskytol konsenzus o potrebe držať krok s umelou inteligenciou a regulovať jej používanie, ako aj riešiť migračné výzvy či sexuálne zneužívanie a sexuálne vykorisťovanie detí online, pričom sa požadovali komplexné rámce a intenzívnejšia spolupráca medzi členskými štátmi a na medzinárodnej úrovni. Ďalšie kľúčové oblasti zhody zahŕňali význam vzdelávania s navrhovaným spoločným európskym diplomom a potrebu znížiť byrokráciu a administratívnu záťaž v snahe podporiť konkurencieschopnosť a rast. Celkovo sa v stanoviskách zdôraznila potreba koordinovaného prístupu EÚ k riešeniu týchto naliehavých výziev a podpore silnejšej a odolnejšej Európy.

Komisia vo svojich odpovediach opätovne potvrdila svoj záväzok pokračovať v podpore Ukrajiny a zároveň sa pripraviť na úspešné rozšírenie EÚ zamerané na podporu dlhodobého mieru a stability v Európe. Zdôraznila, že rozširovanie bude naďalej založené na zásluhách, pričom sa budú rešpektovať základné hodnoty vrátane ľudských práv a právneho štátu. Tie budú naďalej základnými podmienkami na pristúpenie k EÚ. Komisia uvítala podporu pre svoje opatrenia v oblasti obrany, pričom zdôraznila predloženie vôbec prvej Stratégie pre európsky obranný priemysel a vyzvala členské štáty na zvýšenie investícií súvisiacich s obranou. Neopomenula ani svoj návrh na aktualizáciu právneho rámca na boj proti prevádzach migrantov, čím preukázala svoj záväzok riešiť výzvy súvisiace s migráciou. Komisia takisto zdôraznila svoje odhodlanie zabezpečiť, aby sa zelená transformácia dosiahla spravodlivým a inkluzívnym spôsobom a aby sa vykonávali kľúčové iniciatívy na dosiahnutie pokroku v digitálnej agende. Cieľom týchto iniciatív je posilniť odolnosť Európy a znížiť administratívnu záťaž, čo pomôže zvýšiť konkurencieschopnosť európskych podnikov. Pokiaľ ide o poľnohospodárstvo, Komisia zdôraznila začatie strategického dialógu o budúcnosti poľnohospodárstva v EÚ ako cennú príležitosť na spoluprácu s poľnohospodármi a inými kľúčovými zainteresovanými stranami.

Návrh smernice o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti materiálu obsahujúcemu sexuálne zneužívanie detí⁸³ vyvolal osem stanovísk vrátane jedného odôvodneného stanoviska. Česká *Poslanecká sněmovna* a talianska *Camera dei Deputati* spochybnili potrebu opatrení na úrovni EÚ, pričom tvrdili, že niektoré aspekty návrhu presahujú právomoci EÚ. Francúzsky *Sénat* takisto tvrdil, že ustanovenia, ako je vymedzenie pojmu „materiál obsahujúci sexuálne zneužívanie detí“, neprimerane zasahujú do vnútroštátnych právomocí. Na druhej strane rumunská *Camera Deputaților* poznamenala, že návrh nekriminalizuje „sexuálne vydieranie“ ani „porno z pomsty“ ako samostatné trestné činy, hoci sa v ňom uznáva, že sú čoraz rozšírenejšie. Niekoľko komôr (talianska *Camera dei Deputati*, francúzsky *Sénat*, rumunská *Camera Deputaților*) spochybnilo ustanovenie návrhu, ktoré by mimovládny organizáciám umožnilo odhaľovať a analyzovať materiál obsahujúci sexuálne zneužívanie detí, pričom sa odvolali na potenciálne konflikty záujmov, resp. že vnútroštátne orgány by boli na plnenie tejto úlohy vhodnejšie. Nemecká *Bundesrat* poznamenala, že vytvorením centra EÚ na predchádzanie sexuálnemu zneužívaniu detí a boj proti nemu by sa vybudovali dodatočné kapacity centrálného riadenia na úrovni EÚ, no nemalo by to predstavovať dodatočnú administratívnu záťaž pre členské štáty.

Komisia vo svojich odpovediach trvala na tom, že návrh je v súlade so zásadou subsidiarity. Zdôraznila, že na správanie v podobe vyhrážania sa zdieľaním materiálu obsahujúceho sexuálne

⁸³ COM(2024) 60 final – návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o boji proti sexuálnemu zneužívaniu a sexuálnemu vykorisťovaniu detí a proti materiálu obsahujúcemu sexuálne zneužívanie detí, ktorou sa nahrádza rámcové rozhodnutie Rady 2004/68/SVV (prepracované znenie).

zneužívanie detí na účely získania ďalšieho materiálu obsahujúceho sexuálne zneužívanie detí sa vzťahujú iné ustanovenia návrhu. Pokiaľ ide o rolu mimovládnych organizácií, Komisia objasnila, že neprevezmú úlohy, ktoré by mali vykonávať vnútroštátne orgány. Príslušné ustanovenia boli skôr potrebné na zabezpečenie právnej istoty pre činnosti vnútroštátnych horúcich liniek a podobných organizácií. Komisia vzala na vedomie návrh nemeckej *Bundesrat* obmedziť povinnosti zberu údajov požadované v rámci návrhu, pričom trvá na tom, že zber údajov o prevencii a pomoci obetiam je nevyhnutný na posudzovanie účinnosti opatrení prijatých v tejto oblasti.

Niekoľko národných parlamentov vydalo stanoviská k návrhu nariadenia⁸⁴ (sedem stanovísk vrátane jedného odôvodneného stanoviska) o **zlepšení spolupráce v oblasti predchádzania prevádzachtvu a obchodovaniu s ľuďmi, ich odhaľovania a vyšetrovania a o zlepšení podpory Europolu v záujme predchádzania takýmto trestným činom a boja proti nim** a k návrhu smernice⁸⁵ (šesť stanovísk) o **minimálnych pravidlách predchádzania uľahčovaniu neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu v EÚ a boja proti takémuto uľahčovaniu**. Švédsky *Riksdag* vo svojom odôvodnenom stanovisku tvrdil, že niektoré aspekty návrhu nadmerne zasahujú do právomoci členských štátov, a vyzval na podrobnejšiu analýzu potreby a proporcionality navrhovaných opatrení, a to najmä rozšírenia operačného mandátu Europolu. Sťažoval sa, že k návrhu nebolo pripojené posúdenie vplyvu. Nemecká *Bundesrat* ďalej kritizovala skutočnosť, že samotným nariadením by sa zriadilo centrum pripojené k Europolu, pričom sa domnievala, že toto rozhodnutie by malo byť na správnej rade Europolu, a konštatovala, že návrh by sa mal vo všeobecnosti preskúmať z hľadiska dodržiavania proporcionality. Požadovala objasnenie úloh Europolu, Eurojustu a agentúry Frontex, ako aj právomocí expertov a styčných dôstojníkov vyslaných do nového centra. Talianska *Camera dei Deputati* uvítala rozšírenie dosahu jurisdikcie EÚ v tejto oblasti, ale vyjadrila obavy v súvislosti s potenciálnou administratívnou záťažou zberu a nahlasovania štatistických údajov. Zároveň tvrdila, že treba prepracovať výnimky pre humanitárne činnosti. Obe české komory síce vo všeobecnosti podporili návrhy, vyjadrili však obavy v súvislosti s možnou záťažou pre štátny rozpočet a sociálne prostredie, ako aj potrebu určitých objasnení a harmonizácie trestných činov a sankcií. Rumunská *Camera Deputaţilor* zdôraznila význam jasného rozlišovania medzi uľahčovaním neoprávnenej migrácie a poskytovaním humanitárnej pomoci a vyzvala na zabezpečenie ochrany práv migrantov a pomoci pre nich. Holandská *Eerste Kamer* poslala sériu otázok od politických skupín k oboj návrhom, ktoré vyjadrili obavy z rozšírenia mandátu Europolu a jeho proporcionality. Niekoľko parlamentných skupín prostredníctvom svojich otázok takisto vyjadrilo obavy v súvislosti s vplyvom na organizácie poskytujúce humanitárnu pomoc, ktoré boli (podľa ich názoru) v posledných rokoch systematicky kriminalizované, a žiadalo objasnenie rozdielu medzi humanitárnou pomocou a obchodovaním s ľuďmi.

Komisia vo svojich odpovediach objasnila, že centrum, ktoré sa má vytvoriť, zlepši koordináciu a podporu členských štátov v boji proti prevádzachtvu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi. V odpovediach švédskemu *Riksdag* a nemeckej *Bundesrat* Komisia zdôraznila, že návrhy sú nutné a primerané v záujme účinného boja proti prevádzachtvu migrantov a obchodovaniu s ľuďmi

⁸⁴ COM(2023) 754 final – návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o zlepšení policajnej spolupráce v oblasti predchádzania prevádzachtvu a obchodovaniu s ľuďmi, ich odhaľovania a vyšetrovania a o zlepšení podpory Europolu v záujme predchádzania takýmto trestným činom a boja proti nim a o zmene nariadenia (EÚ) 2016/794.

⁸⁵ COM(2023) 755 final – návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa stanovujú minimálne pravidlá predchádzania uľahčovaniu neoprávneného vstupu, tranzitu a pobytu v Únii a boja proti takémuto uľahčovaniu a ktorou sa nahrádza smernica Rady 2002/90/ES a rámcové rozhodnutie Rady 2002/946 SVV.

vzhľadom na nadnárodnú povahu týchto trestných činov. Okrem toho vzala na vedomie návrh talianskej *Camera dei Deputati* na doladenie výnimky pre humanitárne činnosti.

Návrh **smernice o stáži**⁸⁶ vyvolal sedem stanovísk vrátane jedného odôvodneného stanoviska⁸⁷. Švédsky *Riksdag* vo svojom odôvodnenom stanovisku usúdil, že návrh je príliš ďalekosiahly a presahuje právomoci EÚ, pokiaľ ide o vzdelávanie a prístup k sociálnemu zabezpečeniu a odmenám, a neberie ohľad na rôzne systémy a podmienky v členských štátoch. V stanoviskách v rámci politického dialógu niekoľko komôr poukázalo na to, že vymedzenie pojmu „stáž“ v návrhu je nezlučiteľné s ich príslušným vnútroštátnym právom, a považovalo za potrebné objasniť rozsah uplatňovania smernice. Jedna komora požiadala o objasnenia v súvislosti s uplatniteľnosťou smernice na stážistov z krajín mimo EÚ. Dve komory jednoducho potvrdili súlad návrhu so zásadou subsidiarity.

Komisia vo svojich odpovediach zdôraznila, že návrh sa zaoberá výlučne pracovnými podmienkami stážistov a netýka sa záležitostí súvisiacich s obsahom vzdelávania alebo odbornej prípravy v rámci stáží ani prístupu stážistov k sociálnemu zabezpečeniu. Okrem toho rozmanitosť regulačných prístupov členských štátov k rôznym druhom stáží uznala v správe o posúdení vplyvu⁸⁸, ktorá je sprievodným dokumentom k jej návrhu. Komisia zopakovala, že v návrhu sa od členských štátov nevyžaduje, aby zmenili zatriedenie postavenia priradeného stážistom v zmysle vnútroštátneho práva ani aby vytvorili nové postavenie. Zmienku o „pracovnoprávnom vzťahu“ vo vymedzení pojmu „stáž“ zámerne vynechala, aby sa zamedzilo medzerám pri uplatňovaní smernice v oblasti predchádzania vydávaniu riadnych pracovných miest za stáže. Komisia zároveň potvrdila, že návrh sa bude uplatňovať na stážistov z krajín mimo EÚ, ktorí vykonávajú stáž v EÚ.

Národné parlamenty venovali značnú pozornosť návrhu smernice o **zriaďovaní a fungovaní európskych zamestnaneckých rád a účinnom presadzovaní práv na informácie a porady na nadnárodnej úrovni**⁸⁹, ktorý vyvolal sedem stanovísk⁹⁰. Dve komory zaslali priaznivé stanoviská, kým štyri komory vyjadrili obavy, že navrhované opatrenia zvýšia regulačné zaťaženie a náklady pre spoločnosti, čo by mohlo mať vplyv na ich konkurencieschopnosť. Niektoré komory zároveň požiadali o objasnenie vymedzenia pojmu „nadnárodné otázky“. Viaceré komory sa zhodli na potrebe dosiahnuť rodovú rovnováhu, ale v otázke pevne stanovených rodových kvót v európskych zamestnaneckých radoch videli problémy.

Komisia vo svojich odpovediach vysvetlila, že cieľom návrhu je zlepšiť účinnosť rámca pre informovanie a porady so zamestnancami na nadnárodnej úrovni a zvýšiť pridanú hodnotu európskych zamestnaneckých rád pre pracovníkov a spoločnosti. Vo svojom posúdení vplyvu zvažila rôzne možnosti politiky a nenašla žiadne dôkazy o možných negatívnych účinkoch na náklady a cenovú konkurencieschopnosť spoločností, medzinárodnú konkurencieschopnosť

⁸⁶ COM(2024) 132 final – návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o lepších pracovných podmienkach pre stážistov, ich presadzovaní a boji proti vydávaniu riadnych pracovnoprávných vzťahov za stáže („smernica o stáži“).

⁸⁷ Švédsky *Riksdag* (odôvodnené stanovisko), talianska *Camera dei Deputati* [dve stanoviská, jedno výlučne k oznámeniu COM(2024) 132 final a v druhom sa takisto spomína oznámenie COM(2024) 133 final], taliansky *Senato*, rumunský *Senat*, španielske *Cortes Generales*, portugalská *Assembleia da República*.

⁸⁸ SWD(2024) 67 final.

⁸⁹ COM(2024) 14 final – návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady, ktorou sa mení smernica 2009/38/ES, pokiaľ ide o zriaďovanie a fungovanie európskych zamestnaneckých rád a účinné presadzovanie práv na informácie a porady na nadnárodnej úrovni.

⁹⁰ Česká *Poslanecká sněmovna*, talianska *Camera dei Deputati*, taliansky *Senato*, rumunský *Senat*, nemecká *Bundesrat*, írské *Houses of the Oireachtas*, španielske *Cortes Generales*.

a kapacitu inovovať. Komisia poukázala na to, že na účely vymedzenia pojmu „nadmerné otázky“ v návrhu bola potrebná príčinná súvislosť medzi opatreniami navrhnutými v jednom členskom štáte a dôsledkami, ktoré vzniknú v inom členskom štáte. Zámerom bolo predísť tomu, aby sa v európskych zamestnaneckých radách diskutovalo o čisto miestnych otázkach, a zároveň zabezpečiť, aby tieto rady boli zapojené v prípadoch, keď je pravdepodobné, že dôsledky rozhodnutí vedenia budú mať vplyv na pracovníkov vo viac ako v jednom členskom štáte. Pokiaľ ide o rodovú rovnováhu, Komisia zdôraznila navrhované ustanovenia, podľa ktorých sa vyjednávajúce strany usilujú o dosiahnutie vyváženého zastúpenia žien a mužov pod podmienkou, že je to právne a fakticky realizovateľné v konkrétnej situácii bez toho, aby boli dotknuté vnútroštátne právne predpisy o voľbe zástupcov zamestnancov.

Výročná správa za rok 2022 o uplatňovaní zásad subsidiarity a proporcionality a o vzťahoch s národnými parlamentmi⁹¹ vyvolala dve stanoviská zaslané v roku 2024. Švédsky *Riksdag*⁹² sa pýtal: i) prečo sa počet odôvodnených stanovísk v posledných rokoch znížil, pričom poukázal na jasné zlepšenie odôvodnení Komisie, pokiaľ ide o súlad jej návrhov so zásadou subsidiarity od roku 2010; ii) či národné parlamenty, ktoré nevzniesú žiadne námietky v rámci postupu kontroly dodržiavania zásady subsidiarity, tak nerobia z dôvodu, že nemajú žiadne námietky, alebo preto, že si myslia, že tento mechanizmus nie je účinný alebo vhodný, a iii) či tieto parlamenty využívajú alternatívne prostriedky na uplatňovanie vplyvu. Talianska *Camera dei Deputati*⁹³ kritizovala správu Komisie za chýbajúce štatistické údaje a informácie o rôznych aspektoch odpovedí Komisie na stanoviská národných parlamentov, napr. pri posúdeniach ich kvality. Okrem toho požadovala silnejšie väzby medzi Komisiou a národnými parlamentmi a uviedla viacero odporúčaní na zlepšenie legislatívneho procesu vrátane podrobnejších odôvodnení návrhov, väčšieho zapojenia národných parlamentov a lepších posúdení vplyvu. Zdôraznila aj potrebu väčšej transparentnosti činností Rady a lepšieho prístupu k jej dokumentom a navrhla začať diskusiu o účele a metódach právnych predpisov EÚ, a to najmä z hľadiska potenciálneho rozšírenia EÚ.

Tieto stanoviská by sa mali posudzovať v spojení so žiadosťami a s návrhmi, ktoré národné parlamenty kolektívne vyjadrili v príspevku prijatom na LXXII. plenárnej schôdzi konferencie COSAC v októbri 2024⁹⁴. Komisia reagovala⁹⁵ na obavy týkajúce sa poklesu počtu odôvodnených stanovísk od národných parlamentov, pričom vysvetlila, že pravdepodobným dôvodom je úspešné uplatňovanie jej programu a nástrojov lepšej právnej regulácie a prísnejšie kontroly dodržiavania subsidiarity pri príprave jej iniciatív. Podobne poukázala na to, že tento pokles zrejme nie je výsledkom rovnocenného zníženia počtu kontrol dodržiavania zásady subsidiarity vykonávaných národnými parlamentmi, pretože väčšina stanovísk, ktoré vydali v rámci politického dialógu v predchádzajúcich troch rokoch, sa vzťahovala na návrhy, ktoré podliehali kontrole dodržiavania zásady subsidiarity, a v mnohých z týchto stanovísk sa výslovne uvádza, že legislatívne návrhy sú v súlade so zásadou subsidiarity. Túto pripomienku podporili národné parlamenty vo vyplnenom dotazníku pri príprave 42. polročnej správy konferencie COSAC a v stanoviskách a odôvodnených stanoviskách doručených Komisii, v ktorých sa uvádza, že od roku 2019

⁹¹ COM(2023) 640 final, zverejnená v októbri 2023.

⁹² <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20392> (Verzia SE: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20391>).

⁹³ <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20388> (Verzia IT: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20387>).

⁹⁴ Pozri oddiel 5.2.

⁹⁵ C(2024) 5649 final, <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20407> (švédske znenie: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/20408>) a C(2024) 7221 final, <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/21001> (talianske znenie: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/21000>).

uskutočnilo kontroly dodržiavania zásady subsidiarity najmenej 29 z 39 komôr (21 z 27 národných parlamentov). Odôvodnené stanoviská nie sú jediným prostriedkom na vyjadrenie výsledkov kontroly dodržiavania zásady subsidiarity, ktorú vykonávajú národné parlamenty.

V tejto súvislosti Komisia pripomenula významnú úlohu, ktorú národné parlamenty zohrávajú v európskom ústavnom rámci a pri formovaní politik EÚ. Vyzdvihla aj svoju podporu pre národné parlamenty a ich kontrolovanie dodržiavania zásady subsidiarity, a to aj poskytovaním podrobných odpovedí na ich stanoviská a upozorňovaním príslušných členov Komisie a jej útvarov na ich obavy. Komisia takisto zdôraznila význam politického dialógu s národnými parlamentmi, ktorý im umožňuje prispievať k európskemu procesu rozhodovania, a poznamenala, že mnohé národné parlamenty využívajú túto príležitosť na zapojenie sa v skorých fázach tohto procesu. Komisia podnecovala národné parlamenty k účasti na jej výzvach na predkladanie podkladov a verejných konzultácií a vyjadrila ochotu posilniť dialóg s národnými parlamentmi prostredníctvom zavedených komunikačných kanálov a spolupráce. Pokiaľ ide o kvalitu odpovedí Komisie na stanoviská od národných parlamentov, Komisia⁹⁶ pripomenula 37. polročnú správu konferencie COSAC⁹⁷, podľa ktorej „prevažná väčšina [komôr národných parlamentov] uviedla, že Európska komisia sa prevažne zaoberala otázkami nastolenými v ich stanoviskách v rámci politického dialógu“.

5. KONTAKTY, NÁVŠTEVY, SCHÔDZE, KONFERENCIE A ĎALŠIE ČINNOSTI

5.1. Návštevy Komisie v národných parlamentoch a schôdze s národnými parlamentmi

Ústny politický dialóg medzi Komisiou a národnými parlamentmi má rôzne podoby. Zahŕňa to návštevy medzi členmi Komisie a národnými parlamentmi, účasť členov Komisie na medziparlamentných schôdzach výborov organizovaných Európskym parlamentom a na konferenciách, napr. COSAC, brífingy Komisie pre stálych predstaviteľov národných parlamentov v Bruseli a pravidelné výmeny o pracovných programoch Komisie.

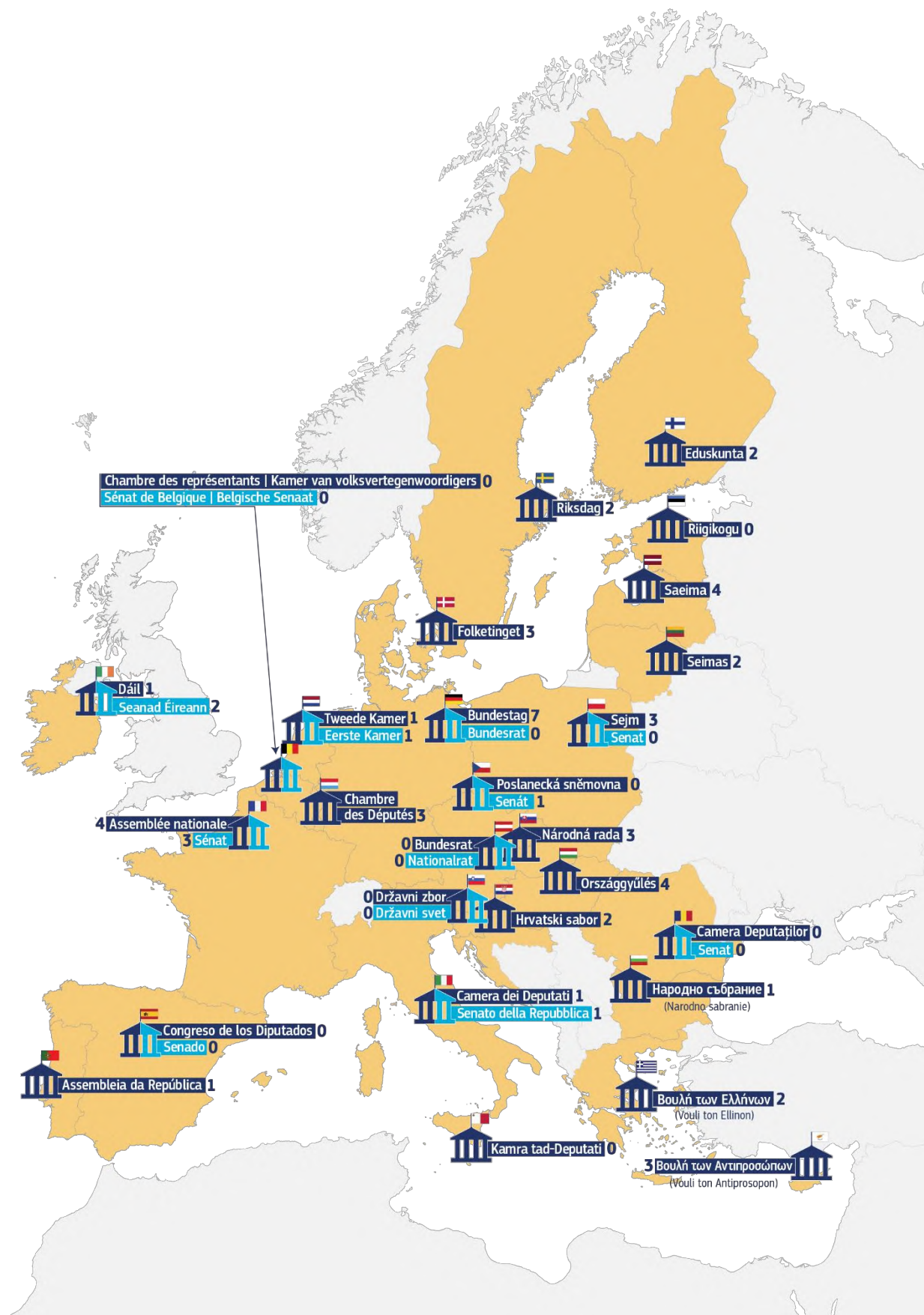
V roku 2024 sa členovia Komisie zúčastnili na 57 návštevách v národných parlamentoch a schôdzach s delegáciami národných parlamentov, čo zahŕňalo väčšinu komôr (24 z 39). Je to menej ako v predchádzajúcich štyroch rokoch (127 návštev v roku 2023, 143 v roku 2022, 130 v roku 2021, 101 v roku 2020), no tento počet sa veľmi podobá počtu návštev a schôdzí v predchádzajúcom prechodnom roku (2019): 55. Komisiu v roku 2024 zároveň navštívil vyšší počet skupín zamestnancov – v niektorých prípadoch spolu s poslancami – z rôznych národných parlamentov, ktoré sa snažili získať informácie z prvej ruky o spôsoboch interakcie a existujúcich komunikačných kanáloch medzi Komisiou a národnými parlamentmi⁹⁸.

⁹⁶ C(2024) 7221 final, <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/21001> (talianske znenie: <https://national-parliaments-opinions.ec.europa.eu/documents/download/21000>).

⁹⁷ 37. polročná správa konferencie COSAC – *Developments in European Union Procedures and Practices Relevant to Parliamentary Scrutiny* (Vývoj postupov a praxe Európskej únie relevantných z hľadiska parlamentnej kontroly): <https://ipexl.europarl.europa.eu/IPEXL-WEB/download/file/082d29087ee8684c017f0e1b03990203/37th+Bi-annual+Report+of+COSAC.pdf> (strana 7).

⁹⁸ Tieto návštevy skupín zamestnancov nie sú zohľadnené na nasledujúcej mape.

**Počet návštev v národných parlamentoch a schôdzí s národnými parlamentmi
zo strany členov Komisie v roku 2024 (spolu za všetky členské štáty: 57).**

5.2. Medziparlamentné schôdze a konferencie

V roku 2024 sa členovia Komisie zúčastnili na týchto medziparlamentných schôdzach a konferenciách⁹⁹:

- COSAC¹⁰⁰,
- Európsky parlamentný týždeň¹⁰¹,
- spoločná parlamentná kontrolná skupina pre Europol¹⁰²,
- rôzne medziparlamentné konferencie¹⁰³.

Vo vykazovanom období boli zvolané dve schôdze predsedov konferencie COSAC (v januári a júli) a dve plenárne schôdze konferencie COSAC (v marci a októbri) v Belgicku a Maďarsku – v krajinách, ktoré v tom čase predsedali Rade Európskej únie. Po každej plenárnej schôdzi boli vydané závery¹⁰⁴, príspevok¹⁰⁵ a polročná správa. Jeden z oddielov príspevku vydaného po marcovej plenárnej schôdzi konferencie COSAC bol koncipovaný ako kolektívny príspevok národných parlamentov k strategickým usmerneniam na roky 2024 – 2029, k čomu nedošlo počas predchádzajúcich inštitucionálnych prechodov v rokoch 2014 a 2019. Komisia poskytla písomné odpovede na príspevky, ktoré prijala konferencia COSAC¹⁰⁶.

Na schôdzach konferencie COSAC v roku 2024 sa riešili tieto témy: i) priority dvoch predsedníctiev Rady (Belgicka a Maďarska); ii) Európsky pilier sociálnych práv; iii) rozširovanie a jeho vplyv na budúcnosť EÚ; iv) preskúmanie európskeho volebného obdobia 2019 – 2024 a vyhliadky strategického programu Rady na roky 2024 – 2029; v) politika rodovej rovnosti a zastúpenie žien a mužov v parlamente; vi) otvorená strategická autonómia, demokracia a právny štát; vii) aktuálny stav rozširovania EÚ na západnom Balkáne a na východe; viii) stav EÚ v roku inštitucionálneho prechodu a 15 rokov uplatňovania Lisabonskej zmluvy; xi) Európske demografické trendy a reakcie na vnútroštátnej a európskej úrovni a x) európska bezpečnosť a obrana. Komisári Schmit, Breton a Várhelyi sa zúčastnili na dvoch schôdzach konferencie COSAC a výkonný podpredseda Šefčovič predniesol prostredníctvom videonahrávky príhovor na

⁹⁹ Viac podrobností sa uvádza v správe Európskeho parlamentu o vzťahoch medzi Európskym parlamentom a národnými parlamentmi: <http://www.europarl.europa.eu/relnatparl/en/home/annual-reports.html>.

¹⁰⁰ Konferencia COSAC – v rámci ktorej má Komisia status pozorovateľa – je jediným medziparlamentným fórom zakotveným v zmluvách (v protokole č. 1, ktorý sa týka úlohy národných parlamentov v EÚ). Viac informácií sa uvádza na adrese: <https://secure.ipex.eu/IPEXL-WEB/conferences/cosac>.

¹⁰¹ Na Európskom parlamentnom týždni sa združujú poslanci parlamentov z EÚ, kandidátskych a pozorovateľských krajín, aby diskutovali o hospodárskych, rozpočtových, environmentálnych a sociálnych záležitostiach. V roku 2024 sa konal 12. a 13. februára. Výkonný podpredseda Dombrovskis predniesol hlavné poznámky na úvodnom zasadnutí. Komisárka McGuinnessová uviedla výmenu názorov s pozvanými tvorcami politik na medziparlamentnej schôdzi výborov Výboru pre hospodárske a menové veci. Komisár Hahn predniesol úvodné poznámky na zasadnutí s názvom „Skúsenosti získané z iniciatívy NextGenerationEU: pohľady členských štátov a EÚ na to, ako môže rozpočet EÚ reagovať v čase krízy“ v rámci medziparlamentnej schôdze výborov Výboru pre rozpočet.

¹⁰² Spoločná parlamentná kontrolná skupina pre Europol mala svoju 14. a 15. schôzdu 18. a 19. februára v Gente (Belgicko) a 12. novembra v Európskom parlamente. Komisárka Johanssonová sa osobne zúčastnila na prvej schôdzi a prostredníctvom videonahrávky predniesla príhovor počas druhej schôdze.

¹⁰³ Na medziparlamentnej konferencii v oblasti spoločnej zahraničnej a bezpečnostnej politiky a spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SZBP/SBOP), ktorá sa konala 9. a 10. septembra, sa zúčastnil komisár Várhelyi a vysoký predstaviteľ a podpredseda Komisie Borrell. Komisárka Ferreiraová prostredníctvom videonahrávky predniesla príhovor na medziparlamentnej konferencii s názvom SECG (v októbri).

¹⁰⁴ [Závery prijaté na LXXI. schôdzi konferencie COSAC](#) a [závery prijaté na LXXII. schôdzi konferencie COSAC](#) (v angličtine a vo francúzštine).

¹⁰⁵ [Príspevok prijatý na LXXI. schôdzi konferencie COSAC](#) a [príspevok prijatý na LXXII. schôdzi konferencie COSAC](#) (v angličtine a vo francúzštine).

¹⁰⁶ [Odpoveď Komisie na príspevok prijatý na LXXI. schôdzi konferencie COSAC \(príloha\)](#) a [odpoveď Komisie na príspevok prijatý na LXXII. schôdzi konferencie COSAC \(príloha\)](#) (dostupné v angličtine).

LXXII. plenárnej schôdzi, v ktorom zdôraznil, že národné parlamenty budú naďalej zohrávať vedúcu úlohu aj v nasledujúcich piatich rokoch.

Pokiaľ ide o ich zapojenie do tvorby politik EÚ, národné parlamenty kolektívne sformulovali niekoľko žiadostí a návrhov v príspevku prijatom na LXXII. plenárnej schôdzi konferencie COSAC v októbri 2024. Predovšetkým požadovali i) zavedenie nepriameho práva legislatívnej iniciatívy pre seba vo forme „zelenej karty“; ii) zlepšený prístup k dokumentom Rady; iii) pravidelnú účasť členov Komisie na schôdzach konferencie COSAC; iv) intenzívnejší dialóg medzi národnými parlamentmi a Komisiou, najmä keď Komisia vypracúva svoje strategické usmernenia a ročné pracovné programy, a v) uľahčenie kontroly dodržiavania zásady subsidiarity predĺžením lehoty poskytnutej národným parlamentom z ôsmich na desať týždňov a znížením prahovej hodnoty na aktiváciu „žltej karty“ na jednu štvrtinu odovzdaných hlasov.

Komisia vo svojej odpovedi súhlasila s konferenciou COSAC, že národné parlamenty zohrávajú zásadnú úlohu pri posilňovaní demokratických hodnôt, naznačila, že je pripravená ďalej rozvíjať dialóg s nimi, a vyzvala ich, aby sa zapojili skôr do politického procesu – už pri zvažovaní a príprave nových právnych predpisov na úrovni EÚ. V tejto súvislosti Komisia vzala na vedomie kolektívny príspevok národných parlamentov k strategickému programu na roky 2024 – 2029 prostredníctvom príspevku prijatého na LXXI. schôdzi konferencie COSAC a podporila tento druh kolektívnej angažovanosti v budúcnosti. Uvítala aj stanoviská a informácie od národných parlamentov v rámci politického dialógu o ich vlastných prioritách vo vzťahu k bodom uvedeným v prijatých pracovných programoch Komisie. Takéto príspevky môžu byť zároveň včasným prvkom národných parlamentov pri kontrole dodržiavania zásady subsidiarity v právnych predpisoch EÚ. Komisia vzala na vedomie návrh konferencie COSAC ešte viac posilniť kontrolu dodržiavania zásady subsidiarity národnými parlamentmi predĺžením lehoty z ôsmich na desať týždňov a znížením prahovej hodnoty na aktiváciu „žltej karty“. Domnievala sa však, že bezprostrednejším riešením ako takéto opatrenia, ktoré by si vyžadovali zmeny zmluvy, by bolo zintenzívnenie politického dialógu a medziparlamentných schôdzí národných parlamentov s Komisiou¹⁰⁷, ktoré už ponúkajú možnosti ďalšieho zlepšenia uplatňovania zásad subsidiarity a proporcionality v právnych predpisoch EÚ.

6. ÚLOHA REGIONÁLNYCH PARLAMENTOV

Regionálne parlamenty prispievajú ku kontrole dodržiavania zásady subsidiarity nepriamo. Podľa protokolu č. 2 je vecou každého národného parlamentu, aby sa pri kontrole subsidiarity v návrhoch legislatívnych aktov EÚ a pri vydávaní odôvodnených stanovísk prípadne poradil s regionálnymi parlamentmi s legislatívnou právomocou.

Poslanci regionálnych parlamentov sú takisto zastúpení v Európskom výbore regiónov. Tento výbor vykonáva monitorovanie prostredníctvom siete na monitorovanie subsidiarity a online platformy, ktorá je určená na podporu zapojenia regionálnych parlamentov s legislatívnou právomocou do systému včasného varovania pri porušovaní zásady subsidiarity (REGPEX)¹⁰⁸.

V zmluvách sa neuvádza výslovné ustanovenie o priamej interakcii medzi Komisiou a regionálnymi parlamentmi, Komisia však ich príspevky zohľadňuje a odpovedá na ne. Niektoré

¹⁰⁷ Rovnako ako v roku 2023 sa ani v roku 2024 nevyužila možnosť usporiadať neformálne online výmeny konferencie COSAC s členmi Komisie, ktoré boli zavedené v roku 2021 a pokračovali aj v roku 2022.

¹⁰⁸ <http://portal.cor.europa.eu/subsidiarity/regpex/Pages/default.aspx>. Viac podrobností o činnostiach Európskeho výboru regiónov v oblasti kontroly subsidiarity pozri v oddiele 2.4.

regionálne parlamenty¹⁰⁹ naďalej predkladali Komisii uznesenia: 38 uznesení v roku 2024 oproti 32 v roku 2023, 72 v roku 2022, 50 v roku 2021 a 33 v roku 2020. Niektoré z nich boli zamerané na konkrétne oznámenia¹¹⁰ a návrhy¹¹¹ Komisie, zatiaľ čo iné sa týkali rôznych ďalších aktuálnych otázok. Ďalšie parlamenty sa zúčastňovali na verejných konzultáciách Komisie, hoci tento kanál bol doteraz aktívne používaný len jedným regionálnym parlamentom, ktorý predkladal odpovede na viaceré verejné konzultácie spustené Komisiou¹¹². Jeden regionálny parlament využil iný kanál a predložil päť stanovísk prostredníctvom národného parlamentu¹¹³.

7. ZÁVER

Rok 2024 bol prechodný rok, čo sa prejavilo v rôznych aspektoch vzťahov medzi Komisiou a národnými parlamentmi. V porovnaní s predchádzajúcimi štyrmi rokmi to znamenalo, že národné parlamenty vydali menej stanovísk, hoci pokles nebol taký prudký ako v predchádzajúcom prechodnom roku 2019. Bolo doručených relatívne menej stanovísk k návrhom, ktoré podliehali kontrole dodržiavania zásady subsidiarity; uskutočnilo sa menej návštev a schôdzí, ich počet bol však takmer rovnaký ako v predchádzajúcom prechodnom roku, a členovia Komisie sa zúčastňovali na medziparlamentných podujatiach v menšej miere.

Väčšinu odôvodnených stanovísk vydal opäť jeden národný parlament, v tomto prípade švédsky *Riksdag*. Národné parlamenty naďalej prejavovali veľký záujem o pracovný program Komisie a vydali desať stanovísk k pracovnému programu Komisie na rok 2023, čo je rovnaký počet ako v prípade vydania z roku 2022. Regionálne parlamenty pokračovali v interakcii s Komisiou zaslaním o niečo viac uznesení o rôznych aktuálnych otázkach než v predchádzajúcom roku.

¹⁰⁹ Ide o tieto regionálne parlamenty: Valónsko a región Brusel – hlavné mesto, ako aj belgické Nemecky hovoriace spoločenstvo (Belgicko); Bavorsko a Porýnie-Falcko (Nemecko); Baleárske ostrovy, Baskicko a Navarra (Španielsko); Emilia-Romagna (Taliansko); Salzbursko a Horné Rakúsko (Rakúsko); Podkarpatské vojvodstvo (Poľsko); Európska konferencia predsedov nemeckých a rakúskych regionálnych parlamentov, Regionálne zhromaždenie Južného Tirolska, Parlament belgického Nemecky hovoriaceho spoločenstva spolu s nemeckými Bundestag a Bundesrat a rakúskou Bundesrat; Medziregionálna rada poslancov parlamentov [Sársko a Porýnie-Falcko (Nemecko); Grand Est (Francúzsko); Luxemburg (Luxembursko); Valónsko, Federácia Valónsko – Brusel a belgické Nemecky hovoriace spoločenstvo (Belgicko)]. Najaktívnejšími regionálnymi parlamentmi boli parlamenty Bavorska (12) a Baleárskych ostrovov (11). Európska konferencia predsedov nemeckých a rakúskych regionálnych parlamentov, Regionálne zhromaždenie Južného Tirolska, Parlament belgického Nemecky hovoriaceho spoločenstva spolu s nemeckými Bundestag a Bundesrat a rakúskou Bundesrat vydali tri uznesenia, belgické Nemecky hovoriace spoločenstvo dve uznesenia a všetky ostatné parlamenty po jednom uznesení.

¹¹⁰ Porovnávacie prehľady EÚ v oblasti justície za roky 2023 a 2024 [COM(2023) 309 final a COM(2024) 950 final], správa o právnom štáte 2023 [COM(2023) 800 final] a oznámenie s názvom Zabezpečenie našej budúcnosti – Cieľ Európy v oblasti klímy do roku 2040 a cesta ku klimatickej neutralite do roku 2050 budovaním udržateľnej, spravodlivej a prosperujúcej spoločnosti [COM(2024) 63 final].

¹¹¹ Návrh odporúčania Rady týkajúceho sa vypracovania rámcových podmienok sociálneho hospodárstva [COM(2023) 316 final], návrh odporúčania Rady „Európa v pohybe“ – príležitosti vzdelávacej mobility pre všetkých [COM(2023) 719 final], zmenený návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o mechanizme riešenia právnych a administratívnych prekážok v cezhraničnom kontexte [COM(2023) 790 final] a návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o monitorovaní a odolnosti pôdy (smernica o monitorovaní pôdy) [COM(2023) 416 final].

¹¹² Bavorský regionálny parlament predložil príspevky k piatim verejným konzultáciám týkajúcim sa iniciatív v rámci rôznych politík, pričom v roku 2023 ich bolo šesť a v roku 2022 viac ako 20.

¹¹³ Flámsky parlament, ktorý podľa vyhlásenia č. 51 k zmluvám pôsobí ako súčasť belgického národného parlamentného systému, zaslal päť stanovísk prostredníctvom Sekretariátu Konferencie predsedov parlamentných zhromaždení s adresou v belgickom *Sénat/Senaat*. Komisia ich preto technicky zaregistrovala ako stanoviská belgického *Sénat/Senaat* a odpovedala na ne prostredníctvom *Sénat/Senaat*, ako aj priamo regionálnemu parlamentu.

Pokiaľ ide o témy rozoberané v tejto správe, v roku 2024 došlo k tomuto pozoruhodnému a čiastočne novému vývoju:

- národné parlamenty vydali veľký počet výhl'adových stanovísk z vlastnej iniciatívy,
- účasť národných parlamentov na politickom dialógu bola o niečo rozsiahlejšia ako v predchádzajúcich rokoch a menej sústredená na najaktívnejšie parlamenty/komory,
- národné parlamenty naďalej skúšali flexibilné spôsoby účasti na politickom dialógu, napr. skupinové schôdze a spoločné podpisovanie stanovísk z vlastnej iniciatívy,
- dva národné parlamenty vydali stanoviská k predchádzajúcemu vydaniu výročnej správy o subsidiarite a proporcionalite a vzťahoch s národnými parlamentmi a okrem iného považovali nad úlohou národných parlamentov,
- národné parlamenty tiež kolektívne prostredníctvom konferencie COSAC sformulovali žiadosti a návrhy na posilnenie svojej úlohy pri tvorbe politík EÚ, na ktoré Komisia reagovala konštruktívne,
- príspevok LXXI. schôdze konferencie COSAC v marci 2024 mal národným parlamentom slúžiť ako spoločný príspevok k strategickému programu nového inštitucionálneho cyklu na obdobie 2024 – 2029,
- komora národného parlamentu po prvý raz podala žalobu na Súdny dvor Európskej únie, ktorou sa domáhala zrušenia legislatívneho aktu, pričom tvrdila, že daný predpis prekračuje právomoci inštitúcií EÚ a porušuje zásadu subsidiarity¹¹⁴.

Pokiaľ ide o uplatňovanie zásady proporcionality, Súdny dvor Európskej únie zrušil ustanovenie jedného predpisu¹¹⁵, ktoré bolo doplnené do znenia navrhovaného Komisiou počas legislatívnych rokovaní. Súdny dvor konštatoval, že spoluzákonodarcovia nepreukázali, že mali k dispozícii dostatok informácií, ktoré im umožňovali posúdiť a jednoznačne stanoviť proporcionalitu svojej legislatívnej zmeny, ktorou sa zavádza toto osobitné ustanovenie.

¹¹⁴ Vzhľadom na prebiehajúce konanie sa bude táto vec (C-553/24) rozoberať v nasledujúcom vydaní tejto výročnej správy.

¹¹⁵ Článok 1 bod 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1055 z 15. júla 2020 (Ú. v. EÚ L 249, 2020, s. 17).